

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรการเงินชุมชนบ้านคงเจริญชัย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งประกอบด้วยองค์กรการเงินชุมชน 3 แห่ง ที่สมาชิกทำการออมเงินค่าหุ้น คือ กลุ่มออมทรัพย์สัจจะ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน และกองทุนหมู่บ้าน บ้านคงเจริญชัย ผลการศึกษาสามารถนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ 1) โครงสร้างและการดำเนินงานขององค์กรการเงินชุมชนบ้านคงเจริญชัย 2) การวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรการเงินชุมชนบ้านคงเจริญชัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1. กลุ่มออมทรัพย์สัจจะ

4.1.1 โครงสร้างและการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

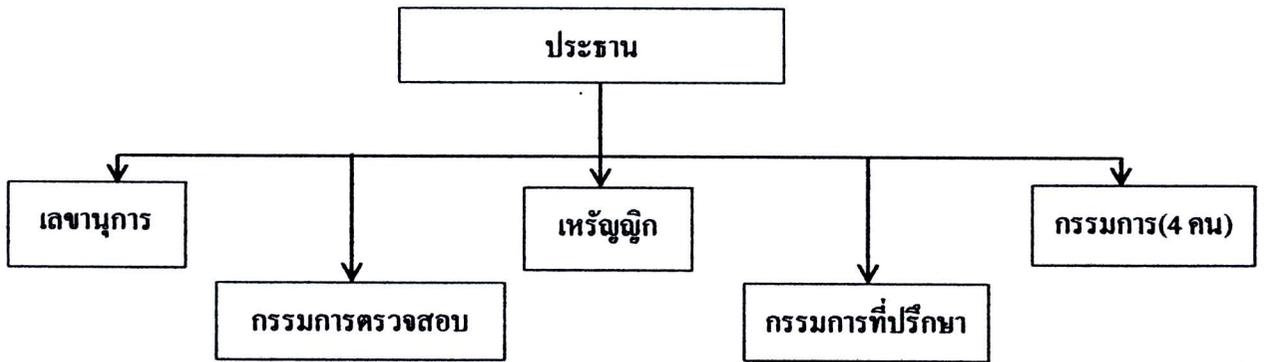
การศึกษาโครงสร้างและการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการองค์กร ด้านระเบียบข้อบังคับ และด้านผลการดำเนินงานขององค์กร ดังนี้คือ

1) ด้านโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร

กลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัย หมู่ 6 ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มก่อตั้งเมื่อ เดือนกันยายน 2549 มีที่ทำการกลุ่มชั่วคราว อยู่ที่ศาลาเอนกประสงค์ วัดบุญประสงค์ 3 ซอกคือ 1) เพื่อออมเงินไว้ใช้ในอนาคต ภายใต้คุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน 2) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน 3) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาหนี้สิน และความยากจน ในอดีตกลุ่มออมทรัพย์สัจจะเกิดขึ้นควบคู่กับ โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน(กข.คจ.)ของกระทรวงมหาดไทย

ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2536 จนในปีพ.ศ. 2549 จึงได้แยกออกจากกองทุนกช.คจ. เพื่อดำเนินกิจกรรมกลุ่มเอง เพื่อเป็นการเพิ่มแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน ซึ่งทางคณะกรรมการกลุ่มได้ประชุมร่วมกับสมาชิก และมีมติให้สมาชิกออมเงินเป็นหุ้นๆละ 10 บาทต่อเดือน โดยสมาชิกจะได้รับเงินปันผลปีละ 1 ครั้ง ซึ่งจะคิดตามจำนวนหุ้นที่สมาชิกมี ส่วนเงินต้นที่สมาชิกออมนั้น ที่ประชุมมีมติให้คืนเงินค่าหุ้นทั้งหมดให้กับสมาชิกเมื่อครบรอบบัญชี 5 ปี

ทั้งนี้ ด้านโครงสร้างคณะกรรมการ ปัจจุบันมีคณะกรรมการทั้งหมด 9 คน ดำรงตำแหน่งประธาน เลขานุการ เสร็จบัญชี กรรมการ ที่ปรึกษา และกรรมการตรวจสอบ ดังรูปที่ 4.1

รูปที่ 4.1 โครงสร้างคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัย

2) ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการองค์กร

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ แบ่งได้ดังนี้

(1) ประธาน

ประธานมีอำนาจหน้าที่อนุมัติเงินกู้ และบริหารจัดการดำเนินงานต่างๆของกลุ่ม ทั้งทางด้านการเงิน การบัญชี จัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์ และพิจารณาสวัสดิการให้แก่สมาชิกและชุมชน เรียกประชุมคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ

(2) เลขานุการ

เลขานุการ มีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุมกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ จัดและทำการบันทึกรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ

(3) เภรัญญิก

เพรัญญิกมีหน้าที่จัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด จัดทำทะเบียนสมาชิก ทะเบียนลูกหนี้ และจัดทำทะเบียนทรัพย์สินส่วนกลางของกลุ่ม

(4) กรรมการ(4 คน)

กรรมการมีหน้าที่จัดเก็บเงินออมของสมาชิกเมื่อครบกำหนดในแต่ละเดือนและติดตามเงินกู้ที่สมาชิกได้ทำการกู้ยืมไปให้ส่งคืนตามกำหนด

(5) กรรมการที่ปรึกษา

กรรมการที่ปรึกษามีหน้าที่แนะนำและให้คำปรึกษาในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ จะถือเป็นผู้อาวุโสในชุมชนที่มีความน่าเชื่อถือ และได้รับความไว้วางใจจากสมาชิกและคณะกรรมการ

(6) กรรมการตรวจสอบ

กรรมการตรวจสอบมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับ ดูแล เงินออมทรัพย์ รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่ม

3) ด้านระเบียบข้อบังคับ

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ ได้แก้ไขกฎระเบียบร่วมกันในวันที่ 6 กันยายน 2552 ไว้เพื่อให้สมาชิกยึดถือปฏิบัติตาม และสามารถดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดไปในทางเดียวกันอย่างถูกต้อง ดังนี้

(1) การสมัครเข้าเป็นสมาชิกรายใหม่ สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ไม่จำกัด

จำนวนใน 1 คริวเรือน ต่างจากกองทุนหมู่บ้านที่กำหนดให้ 1 คริวเรือนสามารถเป็นสมาชิกได้เพียง 1 คน สมาชิกที่มีความประสงค์จะขอกู้เงิน จากกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ ต้องมีอายุการเป็นสมาชิกอย่างน้อย 6 เดือน จึงจะมีสิทธิขอกู้เงินได้

(2) สมาชิกเก่าที่มีหุ้นอยู่แล้ว มีความประสงค์ที่จะเพิ่มหุ้นสามารถยื่นเรื่องขอเพิ่มหุ้นได้ แต่จำนวนหุ้นรวมทั้งหมดต้องไม่เกิน 50 หุ้นต่อคน สมาชิกรายเก่าที่ขอเพิ่มหุ้นมีความประสงค์ใช้สิทธิ์จะขอกู้เงินกลุ่มออมทรัพย์สัจจะจากยอดเงินออมหุ้นที่เพิ่มขึ้นต้องมีเวลาออมหุ้นครั้งใหม่ครบ 3 เดือน จึงจะมีสิทธิ์ขอกู้ได้

(3) สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สัจจะที่มีระยะเวลาครอบครองหุ้นครบตามกำหนด และมีคุณสมบัติครบตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดไว้ที่มีความประสงค์จะขอกู้เงินสามารถขอกู้ได้ครอบครัวละ 1 คน ให้สมาชิกผู้ขอกู้เงินจัดหาผู้ค้ำประกันมาเอง 2 คน โดยคุณสมบัติผู้ค้ำประกันต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะเท่านั้น และผู้ค้ำประกันจะต้องไม่เป็นสามีหรือภรรยาของผู้กู้

(4) การชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยและเงินออม ภายในวันที่ 5-7 ของเดือนเท่านั้น ถ้าหากเลย วันที่ 10 ของทุกเดือน ต้องเสียค่าปรับตามอัตราที่กลุ่มออมทรัพย์สัจจะกำหนด หากพ้นกำหนด 30 วัน แล้วทางคณะกรรมการจะพิจารณาร่วมกันตัดสิทธิ์สวัสดิการ เงินปันผล และสิทธิการขอกู้เงินของกลุ่มออมทรัพย์และกองทุนต่างๆของหมู่บ้าน

(5) การปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์สัจจะกู้ยืม มีเฉพาะการกู้ยืมแบบทั่วไปเท่านั้น ไม่มีการให้กู้ยืมฉุกเฉิน โดยคณะกรรมการได้ยึดเวลาการชำระเงินกู้คืนกับกลุ่มออมทรัพย์สัจจะเป็น 10 เดือน จากเดิม 6 เดือน แบ่งเป็นงวดจากยอดเงินกู้ที่กู้ไป

(6) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เท่ากับร้อยละ 2 ต่อเดือน โดยคิดอัตราดอกเบี้ยคงที่

(7) การนัดทำสัญญาการกู้เงินกลุ่มออมทรัพย์สัจจะจัดให้มีขึ้นหลังจากคณะกรรมการได้พิจารณาร่วมกันจากยอดเงินกู้ของสมาชิกแต่ละรายที่ขอกู้โดยเสร็จสิ้นแล้ว โดยกำหนดวันที่ทำสัญญา เป็นในวันที่ 8 ของเดือนต่อหน้าคณะกรรมการ ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะชั่วคราว วัดบ้านคงเจริญชัย ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้กู้ต้องเป็นผู้จัดหาผู้ค้ำประกันมาด้วยตัวเอง

4) ด้านผลการดำเนินงานขององค์กร

กลุ่มออมทรัพย์จะดำเนินการมาเป็นเวลา 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549-2554 ซึ่งในปี 2553 ที่ผ่านมามีผลการดำเนินงานคือ กลุ่มออมทรัพย์จะมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 150 คน มีจำนวนหุ้นทั้งหมด 2,010 หุ้นๆละ 10 บาท มีจำนวนเงินค่าหุ้นที่สมาชิกออกมาทั้งหมด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549-2553 เป็นเงินจำนวน 599,450 บาท ให้สมาชิกกู้ยืมเงินจำนวน 523,458 บาท รายได้จากดอกเบี้ยที่ให้สมาชิกกู้ยืมในปีพ.ศ.2553 เป็นจำนวนเงิน 154,160 บาท ซึ่งเงินจำนวนนี้นำมาจัดสรรผลประโยชน์ทั้งหมดแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ (1)ปันผลให้กับสมาชิกร้อยละ 60 เป็นเงินจำนวน 92,496 บาท ปันผลให้สมาชิกจำนวน 46 บาทต่อหุ้น (2)ค่าตอบแทนคณะกรรมการร้อยละ 25 เป็นจำนวนเงิน 38,540 บาท (3)สมทบกองกลางร้อยละ 15 เป็นจำนวนเงิน 23,124 บาท มีเงินฝากธนาคาร จำนวน 99,270.39 บาท มีสินทรัพย์รวมทั้งหมด 622,728.40 บาท (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 งบดุลของกลุ่มออมทรัพย์จะบ้านคงเจริญชัย ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ.2553

รายการ	บาท
สินทรัพย์	
- เงินฝากธนาคาร	99,270.39
- เงินให้สินเชื่อแก่สมาชิก	523,458.00
รวมสินทรัพย์	622,728.40
หนี้สินและทุน	
หนี้สิน	
- เงินค่าหุ้นของสมาชิก	599,450.00
ทุน	
- เงินสมทบกองกลาง	23,124.00
- ดอกเบี้ยที่ได้จากการฝากธนาคาร	154.39
รวมหนี้สินและทุน	622,728.40

ที่มา: จากการศึกษา

4.1.2 การวิเคราะห์ทัศนียภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัย อำเภอสันทราย จังหวัด เชียงใหม่

การศึกษานี้สามารถแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ 2) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ 3) การวิเคราะห์ทัศนียภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ 4) ปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ มีผลการศึกษาดังนี้

1) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ

ก) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงร้อยละ 80 สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปีร้อยละ 44 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 29.33 สมาชิกกลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 52 ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาร้อยละ 82.67 และส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวนร้อยละ 46.67 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไปร้อยละ 33.33 สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 69 รองลงมาคือรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 26 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คนต่อครัวเรือน โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เฉลี่ย 1 คนต่อครัวเรือน สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์มีหนี้สิน และไม่มีหนี้สิน ในสัดส่วนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 49.33 และร้อยละ 50.67 ตามลำดับ ผู้ที่มีหนี้สินนั้นจะมีหนี้เพียงอย่างเดียวหนึ่งเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นหนี้ในระบบจากสถาบันการเงินของภาครัฐและธนาคารพาณิชย์ ร้อยละ 64.86 และเป็นหนี้นอกระบบจากกลุ่มออมทรัพย์ กองทุน และกลุ่มเงินกู้ นอกกระบบทั้งในและนอกชุมชนร้อยละ 35.14 (ตารางที่ 4.2)

ข) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของคณะกรรมการ

กรรมการส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 55.56 เป็นเพศหญิงร้อยละ 44.44 ซึ่งต่างกันเล็กน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ชายมีความเป็นผู้นำมามากกว่าผู้หญิง จึงมีกรรมการที่เป็นผู้ชายมากกว่า กรรมการส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปีร้อยละ 55.56 และมีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไปร้อยละ 44.44 กรรมการมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 51 ปี กรรมการส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาและอนุปริญญาร้อยละ 77.78 รองลงมาคือระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาร้อยละ 22.22 กรรมการส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปร้อยละ 44.44 รองลงมาคืออาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวนร้อยละ 22.22 ทำ

อาชีพรับราชการ /พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจร้อยละ 22.22 และทำธุรกิจส่วนตัวอยู่ร้อยละ 11.11
 กรรมการส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 44.44 รองลงมา มีรายได้
 ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 33.33 และมีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 22.22
 กรรมการมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คนต่อครัวเรือน โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มี
 รายได้เฉลี่ย 2 คนต่อครัวเรือน กรรมการของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะส่วนใหญ่มีหนี้สินร้อยละ 66.67
 และมีกรรมการบางส่วนที่ไม่มีหนี้สินร้อยละ 33.33 กรรมการที่มีหนี้สินนั้นจะมีหนี้เพียงอย่างใด
 อย่างหนึ่งเท่านั้น กรรมการเป็นหนี้ในระบบจากธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงิน และเป็นหนี้
 นอกกระบบจาก กลุ่มหรือกองทุนภายในชุมชนและนอกชุมชน มีสัดส่วนที่เท่ากัน คือร้อยละ 50
 (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ

บ้านคงเจริญชัย

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.เพศ				
1.1. ชาย	15	20.00	5	55.56
1.2. หญิง	60	80.00	4	44.44
รวม	75	100	9	100
2.อายุ				
2.1. ไม่เกิน 30 ปี	2	2.67	0	0
2.2. 31-40 ปี	8	10.67	0	0
2.3. 41-50 ปี	22	29.33	5	55.56
2.4. 51-60 ปี	33	44.00	2	22.22
2.5. อายุ 61 ปีขึ้นไป	10	13.33	2	22.22
รวม	75	100	9	100
อายุน้อยที่สุด (ปี)	19		40	
อายุมากที่สุด (ปี)	74		69	
อายุเฉลี่ย (ปี)	52		51	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	สมาชิก		กรรมกร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
3.ระดับการศึกษา				
3.1. ไม่ได้รับการศึกษา	3	4.00	0	0
3.2. ประถมศึกษา	62	82.67	2	22.22
3.3. มัธยมศึกษา /อนุปริญญา	7	9.33	7	77.78
3.4. ปริญญาตรีขึ้นไป	3	4.00	0	0
รวม	75	100	9	100
4.อาชีพ				
4.1. เกษตรกร(ทำไร่,ทำนา,ทำสวน)	35	46.67	2	22.22
4.2. รับจ้างทั่วไป	25	33.33	4	44.44
4.3. ค้าขาย	4	5.33	0	0
4.4. รับราชการ/พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	0	0	2	22.22
4.5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	4	5.33	1	11.11
4.6. พนักงานเอกชน	1	1.33	0	0
4.7. อื่นๆ(พ่อบ้าน,แม่บ้าน)	6	8.00	0	0
รวม	75	100	9	100
5.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
5.1. ไม่เกิน 5,000 บาท	52	69.33	4	44.44
5.2. ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	20	26.67	3	33.33
5.3. ระหว่าง 10,001-25,000 บาท	3	4.00	2	22.22
รวม	75	100	9	100
6.จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด				
6.1. จำนวน 1-2 คน	14	18.67	1	11.11
6.2. จำนวน 3-4 คน	50	66.67	7	77.78
6.3. จำนวน 5-6 คน	10	13.33	1	11.11
6.4. ตั้งแต่ 7 คน ขึ้นไป	1	1.33	0	0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย (คน)	3		4	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
7.สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ต่อสมาชิกทั้งหมด				
7.1. มีรายได้ทุกคน	29	38.67	1	11.11
7.2. ไม่เกินร้อยละ 40	35	46.67	2	22.22
7.3. ร้อยละ 41-70	8	10.67	6	66.67
7.4. ตั้งแต่ร้อยละ 71 ขึ้นไป	3	4	0	0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เฉลี่ย (คน)	1		2	
8.ภาระหนี้สิน				
8.1. ไม่มีหนี้สิน	38	50.67	3	33.33
8.2. มีหนี้สิน	37	49.33	6	66.67
-หนี้ในระบบ	(24)	(64.86)	(3)	(50.00)
-หนี้นอกระบบ	(13)	(35.14)	(3)	(50.00)
รวม	75	100	9	100

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าร้อยละของแต่ละกลุ่ม

ที่มา: จากการศึกษา

2) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ บ้านคงเจริญชัย

ก) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการร้อยละ 92 ส่วนสมาชิกที่เคยเป็นกรรมการมีเพียงร้อยละ 8 โดยมีระยะเวลาที่เคยเป็นกรรมการเฉลี่ย 3 ปี สมาชิกทุกคนมีระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก 1-5 ปี มีระยะเวลาเฉลี่ย 4.8 ปี สมาชิกส่วนใหญ่รู้ระเบียบข้อบังคับกลุ่มร้อยละ 52 และมีสมาชิกที่ไม่รู้ระเบียบข้อบังคับกลุ่มร้อยละ 48 สมาชิกทั้งหมดมีจำนวนเงินออมต่อเดือนไม่เกิน 500 บาท มีจำนวนเงินออมต่อเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 214 บาทต่อคน สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 44 มีเงินออมสะสมทั้งหมดไม่เกิน 5,000 บาท รองลงมาสมาชิกมีเงินออมสะสมทั้งหมดระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 30.67 สมาชิกมีเงินออมสะสมทั้งหมดระหว่าง 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 16 และมีสมาชิกเพียงร้อยละ 9.33 ที่มีเงินออมสะสมทั้งหมดมากกว่า 15,001

บาท สมาชิกมีเงินออมสะสมทั้งหมดเฉลี่ย 7,291 บาทต่อคน สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 53.33 มีหุ้นทั้งหมดมากกว่า 10 หุ้น รองลงมาสมาชิกร้อยละ 40 มีหุ้นทั้งหมดจำนวน 6-10 หุ้น และมีสมาชิกเพียงร้อยละ 6.67 ที่มีหุ้นทั้งหมดไม่เกิน 5 หุ้น มีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 21 หุ้นต่อคน สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้กู้เงินของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะร้อยละ 62.67 มีเพียง ร้อยละ 37.33 ที่กู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งส่วนใหญ่กู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพร้อยละ 39.29 รองลงมาเพื่อนำไปใช้หนี้ธนาคารพาณิชย์ ร้อยละ 25 สมาชิกทุกคนไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชน สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมทำบุญที่กลุ่มจัดขึ้นร้อยละ 92 และสมาชิกทุกคนเข้าร่วมประชุมของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะทุกครั้ง (ตารางที่ 4.3)

ข) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ

กรรมการส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการร้อยละ 66.67 โดยมีระยะเวลาที่เคยเป็นกรรมการเฉลี่ย 4 ปี กรรมการทุกคนมีระยะเวลาในการเป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สัจจะเฉลี่ย 5 ปี กรรมการทุกคนมีจำนวนเงินออมต่อเดือนไม่เกิน 500 บาท มีจำนวนเงินออมต่อเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 244 บาทต่อคน กรรมการส่วนใหญ่ร้อยละ 55.56 มีเงินออมสะสมทั้งหมดระหว่าง 5,001-10,000 บาท รองลงมากรรมการมีเงินออมสะสมทั้งหมดไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 33.33 กรรมการมีเงินออมสะสมเฉลี่ย 6,844 บาทต่อคน กรรมการส่วนใหญ่มีหุ้นทั้งหมดมากกว่า 10 หุ้น ร้อยละ 77.78 รองลงมา มีหุ้นจำนวน 6-10 หุ้น ร้อยละ 22.22 และมีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 22 หุ้นต่อคน กรรมการส่วนใหญ่ไม่ได้กู้เงินจากกลุ่มร้อยละ 66.67 มีกรรมการเพียงร้อยละ 33.33 ที่กู้เงินของกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่กู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพร้อยละ 66.67 และเพื่อนำไปใช้หนี้ในระบบ ร้อยละ 33.33 กรรมการส่วนใหญ่ร้อยละ 77.78 ไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชน และมีกรรมการเพียงร้อยละ 22.22 ที่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชน กรรมการทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางกลุ่มจัดตั้งขึ้น และกรรมการทุกคนเข้าร่วมประชุมของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะทุกครั้ง (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ดีจะ
บ้านคงเจริญชัย

บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ปรากฏการณ์ในการเป็นกรรมการ				
1.1. ไม่เคยเป็นกรรมการ	69	92.00	3	33.33
1.2. เคยเป็นกรรมการ	6	8.00	6	66.67
-ระยะเวลาที่เคยเป็นกรรมการเฉลี่ย (ปี/คน)	3		4	
2. ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก/กรรมการกลุ่มออมทรัพย์ดีจะ				
- 1-5 ปี	75	100.00	9	100.00
ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกเฉลี่ย (ปี/คน)	4.8		5	
3. รู้ระเบียบข้อบังคับกลุ่มออมทรัพย์ดีจะ				
3.1. ทราบ	39	52.00	9	100
3.2. ไม่ทราบ	36	48.00	0	0
4. จำนวนเงินออมต่อเดือน				
ออมไม่เกิน 500 บาท	75	100	9	100
เงินออมเฉลี่ยต่อคน (บาท/เดือน)	214		244	
5. จำนวนเงินออมสะสมทั้งหมด				
5.1. ไม่เกิน 5,000 บาท	33	44.00	3	33.33
5.2. ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	23	30.67	5	55.56
5.3. ระหว่าง 10,001- 15,000 บาท	12	16.00	1	11.11
5.4. มากกว่า 15,001 บาท	7	9.33	0	0
เงินออมสะสมเฉลี่ย (บาท/คน)	7,291		6,844	
6. จำนวนหุ้นทั้งหมดที่มี				
6.1. ไม่เกิน 5 หุ้น	5	6.67	0	0
6.2. จำนวน 6-10 หุ้น	30	40.00	2	22.22
6.3. มากกว่า 10 หุ้น	40	53.33	7	77.78
จำนวนหุ้นเฉลี่ย (หุ้น/คน)	21		22	

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
7.การกู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์จะ				
7.1. ไม่ได้กู้	47	62.67	6	66.67
7.2. กู้	28	37.33	3	33.33
- ประกอบอาชีพ	(11)	(39.29)	(2)	(66.67)
- ใช้จ่ายในการบริโภค	(5)	(17.86)	(0)	(0)
- ใช้นี้ในระบบ	(7)	(25.00)	(1)	(33.33)
- ใช้นี้นอกระบบ	(5)	(17.86)	(0)	(0)
8.การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชนจากหน่วยงานภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
8.1. ได้เข้ารับการฝึกอบรม	0	0	2	22.22
8.2. ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม	75	100	7	77.78
9.การเข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มออมทรัพย์จะจัดขึ้น				
9.1. เข้าร่วม	69	92.00	9	100
9.2. ไม่ได้เข้าร่วม	6	8.00	0	0
10.การเข้าร่วมประชุม				
เข้าร่วมประชุมครบทุกครั้ง	75	100	9	100

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าร้อยละของแต่ละกลุ่ม

ที่มา: จากการศึกษา

3) การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์จะบ้านคงเจริญชัย

การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์จะบ้านคงเจริญชัยแบ่งออก เป็น 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน

ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานประกอบด้วยตัวชี้วัด 9 ด้าน คือ ด้าน

คณะกรรมการ ด้านสมาชิก ด้านระเบียบข้อบังคับ ด้านที่ทำการกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ด้านระบบข้อมูล และด้านกระบวนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย ผลการศึกษามีดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิก พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่าศักยภาพของกลุ่ม ออมทรัพย์สัจจะ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุดคือ ด้านการบริหารจัดการและด้านระบบข้อมูล โดยได้คะแนนเต็ม 3 คะแนนกล่าวคือ สมาชิกคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มและปฏิบัติตามแผนการบริหารจัดการทุกเรื่อง ส่วนในด้านระบบข้อมูลที่ได้คะแนนเต็ม 3 เช่นเดียวกัน เนื่องจาก สมาชิกคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการจัดทำทะเบียนสมาชิกและทะเบียนลูกหนี้ครบถ้วนอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

ด้านที่มีคะแนนรองลงมาคือด้านสมาชิก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 กล่าวคือสมาชิกคิดว่ามีสมาชิกเกินครึ่งส่งเงินออมและคืนเงินกู้เป็นประจำทุกเดือนและตรงตามกำหนด และสมาชิกเกินครึ่ง เพิ่มวงเงินออมสะสมในแต่ละปี ด้านคณะกรรมการมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 กล่าวคือ คณะกรรมการเกินครึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจนและกรรมการเกินครึ่งปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย และคณะกรรมการมีการประชุมอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง และมีการจดบันทึกรายงาน ด้านระเบียบข้อบังคับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 กล่าวคือ ระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเป็นที่ยอมรับในที่ประชุม มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสมาชิกปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับทุกข้ออย่างสม่ำเสมอ ด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปีได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 กล่าวคือสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง และมีการจดบันทึกการประชุม

ด้านกระบวนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.79 กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการเชื่อมโยงเงินทุนและทรัพยากรของกลุ่มกับกลุ่มออมทรัพย์ และกองทุนอื่นๆ ในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.77 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในกลุ่มระดับปานกลาง และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือด้านสถานที่ทำ

การกลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 เท่านั้น กล่าวคือ สมาชิกคิดว่ากลุ่มไม่มีสถานที่ทำการกลุ่มอย่างเป็นทางการ ต้องอาศัยศาลาเอนกประสงค์เป็นที่ทำการกลุ่มชั่วคราว จึงให้คะแนนในส่วนนี้ต่ำที่สุด (ตารางที่ 4.4)

ข) ความคิดเห็นของคณะกรรมการ พบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 ซึ่งมากกว่าความคิดเห็นของสมาชิกเล็กน้อย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการเห็นว่าด้านที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ ด้านสมาชิกและด้านระบบข้อมูล โดยได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน กล่าวคือ ด้านสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ คณะกรรมการเห็นว่าสมาชิกเกินครึ่งส่งเงินออมและคืนเงินกู้เป็นประจำทุกเดือนและตรงตามกำหนด มีสมาชิกเพียงเล็กน้อยที่คืนเงินกู้ไม่ตรงตามกำหนด และมีสมาชิกเกินครึ่ง เพิ่มวงเงินออมสะสมในแต่ละปี ส่วนด้านระบบข้อมูลของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ ทางคณะกรรมการมีการจัดทำทะเบียนสมาชิกและทะเบียนลูกหนี้ อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

ด้านที่มีคะแนนรองลงมาก็คือด้านคณะกรรมการ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 กล่าวคือ คณะกรรมการเกินครึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยสมาชิก มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจนและกรรมการเกินครึ่งปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย และคณะกรรมการมีการประชุมเป็นประจำทุกเดือน และมีการจดบันทึกรายงานการประชุม ด้านการบริหารจัดการและด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 2.78 กล่าวคือ ด้านการบริหารจัดการของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการวางแผนการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนทุกเรื่อง ส่วนด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง และมีการจดบันทึกการประชุม ด้านระเบียบข้อบังคับได้คะแนนเฉลี่ย 2.56 กล่าวคือ ระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเป็นที่ยอมรับในที่ประชุมมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสมาชิกปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับทุกข้อแต่ไม่สม่ำเสมอ

ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 กล่าวคือ สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปานกลาง และด้านที่ได้คะแนนต่ำที่สุดคือ ด้านสถานที่ทำการกลุ่มและด้านกระบวนการทำงานในรูปเครือข่าย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 1 กล่าวคือ ทางคณะกรรมการกลุ่ม

ออมทรัพย์มักจะเห็นว่ากลุ่ม ไม่มีที่ทำการกลุ่มเป็นของตนเอง ต้องอาศัยศาลาเอนกประสงค์เป็นที่ทำการชั่วคราว และทางกลุ่มไม่มีการเชื่อมโยงเงินทุนหรือทรัพยากรของกลุ่มเช่น การนำเงินทุนไปลงทุนในกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ(ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัยด้าน โครงสร้าง และกระบวนการทำงานตามความเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปดผอ	คะแนนเฉลี่ย	การแปดผอ
1. คณะกรรมการ	2.76	ดี	2.81	ดี
1.1. การได้มาของคณะกรรมการ	2.88	ดี	2.78	ดี
1.2. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ	2.91	ดี	3.00	ดี
1.3. การประชุมคณะกรรมการ	2.48	พอใช้	2.67	ดี
2. สมาชิก	2.81	ดี	3.00	ดี
2.1. การส่งเงินสะสมทรัพย์	2.96	ดี	3.00	ดี
2.2. การส่งคืนเงินกู้	2.76	ดี	3.00	ดี
2.3. การเพิ่มวงเงินสัจจะสะสมในแต่ละปี	2.71	ดี	3.00	ดี
3. ระเบียบข้อบังคับ	2.73	ดี	2.56	ดี
3.1. ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	2.72	ดี	2.78	ดี
3.2. การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ	2.75	ดี	2.33	พอใช้
4. ที่ทำการกลุ่ม	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
5. การบริหารจัดการ	3.00	ดี	2.78	ดี
6. การมีส่วนร่วมของสมาชิก	1.77	พอใช้	2.44	พอใช้
7. การประชุมใหญ่สามัญประจำปี	2.67	ดี	2.78	ดี
8. ระบบข้อมูล(ทะเบียนสมาชิก,ทะเบียนลูกหนี้)	3.00	ดี	3.00	ดี
9. กระบวนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย	1.79	พอใช้	1.00	ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.53	ดี	2.54	ดี

ที่มา: จากการศึกษา

2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรประกอบด้วยตัวชี้วัด 6 ด้าน คือ ด้านความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน ด้านการจัดทำบัญชี ด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงิน ด้านการรายงานสถานะทางการเงิน ด้านความโปร่งใส และด้านความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน ผลการศึกษามีดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 โดยด้านที่มีคะแนนสูงที่สุด คือด้านความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน และด้านการจัดทำบัญชี ได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน กล่าวคือ สมาชิกคิดว่าทางกลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน สรุปรายการรับการจ่ายเงินเป็นประจำอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และคิดว่าทางกลุ่มมีการจัดทำบัญชีเงินสกรับ-จ่าย จัดทำงบกำไร-ขาดทุน และงบดุล อย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักบัญชีและเป็นปัจจุบัน แต่จากที่ได้ศึกษาการทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะพบว่าการทำบัญชีของกลุ่มนั้นยังไม่ถูกต้องตามหลักบัญชี ในด้านที่มีคะแนนรองลงมา คือด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงินได้คะแนนเท่ากับ 2.88 กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการนำเงินไปฝากกับธนาคารเป็นประจำทุกเดือน ด้านการรายงานสถานะทางการเงินได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการรายงานการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบปีละ 1 ครั้ง ด้านความโปร่งใส การตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงินต่างๆของกลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.36 กล่าวคือ ทางกลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานการเงินต่างๆของกลุ่ม โดยคณะกรรมการกลุ่มปีละ 1-2 ครั้ง ไม่ได้เชิญเจ้าหน้าที่จากภายนอกเข้าร่วมการตรวจสอบ และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือด้านความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน การนำเงินทุนไปลงทุนดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆ ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่าทางกลุ่มออมทรัพย์สัจจะทำหน้าที่ให้เงินกู้แก่สมาชิกเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการนำเงินไปลงทุนในกิจกรรมอื่นๆ (ตารางที่ 4.5)

ข) ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่าศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 ซึ่งมีคะแนนมากกว่าสมาชิกเพียงเล็กน้อย และด้านที่มีคะแนนสูงที่สุดคือด้านความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน และด้านการจัดทำบัญชี โดยได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน กล่าวคือ คณะกรรมการของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน สรุปการรับ-จ่ายเงินเป็นประจำอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และมีการจัดทำบัญชีเงินสรับ-จ่าย จัดทำงบกำไร-ขาดทุน และงบดุล อย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักบัญชีและเป็นปัจจุบัน แต่จากที่ได้ศึกษาการทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะพบว่าการทำบัญชีของกลุ่มนั้นยังไม่ถูกต้องตามหลักบัญชี ด้านที่มีคะแนนรองลงมา คือด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงิน การนำเงินไปฝากกับสถาบันการเงิน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 กล่าวคือ กลุ่มมีการนำเงินไปฝากกับธนาคารเป็นประจำทุกเดือน ด้านการรายงานสถานะทางการเงิน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.11 กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการรายงานการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบปีละ 1 ครั้ง ด้านความโปร่งใสการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงินต่างๆของกลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.44 กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานการเงินต่างๆของกลุ่มโดยคณะกรรมการกลุ่มปีละ 1-2 ครั้ง โดยไม่ได้เชิญเจ้าหน้าที่จากภายนอกเข้าร่วมตรวจสอบ เพราะทางกลุ่มจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเองจึงไม่ได้เข้าร่วมกับของหน่วยงานภาครัฐ และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือด้านความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน การนำเงินทุนไปลงทุนดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆ ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ ทางกลุ่มออมทรัพย์สัจจะทำหน้าที่ให้เงินกู้แก่สมาชิกเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการนำเงินไปลงทุนในกิจกรรมอื่นๆ (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัยด้านการบริหาร
เงินทุนและทรัพยากรตามความเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.ความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน	3.00	ดี	3.00	ดี
2.การจัดทำบัญชี	3.00	ดี	3.00	ดี
3.การฝากเงินกับสถาบันการเงิน	2.88	ดี	2.89	ดี
4.การรายงานสถานะทางการเงิน	1.93	พอใช้	2.11	พอใช้
5.ความโปร่งใส	1.36	ต่ำ	1.44	ต่ำ
6.ความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.20	พอใช้	2.24	พอใช้

ที่มา: จากการศึกษา

3. ด้านการพัฒนาศักยภาพขององค์กร

ด้านการพัฒนาศักยภาพขององค์กร ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่คณะกรรมการ ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่สมาชิก และด้านการพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม มีผลการศึกษาดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่าศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะด้านการพัฒนาศักยภาพขององค์กรอยู่ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.19 โดยด้านที่มีคะแนนสูงที่สุด คือด้านการพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการลดละเลิก อบายมุข และการประหยัดคอกออม แต่ไม่มีการส่งเสริมตามแนวพระราชบัญญัติเศรษฐกิจพอเพียง ด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่คณะกรรมการและด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่สมาชิก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 1 กล่าวคือ ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่คณะกรรมการของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ สมาชิกคิดว่ามีคณะกรรมการเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินทุนเพียงปีละ 1 ครั้ง มีคณะกรรมการเคยเข้าร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด หลักการ วิธีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนกับองค์กรภายนอกปีละ 1 ครั้ง และมีคณะกรรมการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม กองทุนหรือเครือข่ายอื่นๆปีละ 1-2 ครั้ง

ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ สมาชิกคิดว่า สมาชิกได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ 3 ปีต่อ 1 ครั้ง สมาชิกได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการประกอบอาชีพเฉพาะสมาชิกกลุ่มเดียวกันไม่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนร่วมกับกลุ่มหรือแหล่งเงินทุนอื่นๆ และทางกลุ่มไม่มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม (ตารางที่ 4.6)

ข) ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรอยู่ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.10 โดยด้านที่มีคะแนนสูงที่สุด คือด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.44 กล่าวคือ คณะกรรมการเห็นว่า กลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออมเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ส่งเสริมการลดละเลิก อบายมุข หรือส่งเสริมให้การใช้ชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติเศรษฐกิจพอเพียง ด้านที่มีคะแนนรองลงมา คือด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่สมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.07 กล่าวคือ สมาชิกได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ 3 ปีต่อ 1 ครั้ง สมาชิกได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการประกอบอาชีพเฉพาะสมาชิกกลุ่มเดียวกัน และไม่มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่คณะกรรมการ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1 กล่าวคือ คณะกรรมการเห็นว่า มีคณะกรรมการเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินทุนเพียงปีละครั้ง มีคณะกรรมการเคยเข้าร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด หลักการ วิธีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนกับองค์กรภายนอกปีละ 1 ครั้ง และมีคณะกรรมการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม กองทุนหรือเครือข่ายอื่นๆปีละ 1-2 ครั้ง แต่ไม่ได้นำความรู้มาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่ม (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัยด้านการพัฒนา

ขีดความสามารถขององค์กรตามความเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.การพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่คณะกรรมการ	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
1.1.การเข้ารับการอบรม/สัมมนาคุณงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เงินทุน	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
1.2.การแลกเปลี่ยนแนวคิด หลักการ วิธีการ-ดำเนินงานพัฒนา ชุมชนกับองค์กรภายนอก	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
1.3.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม เครือข่ายอื่น/ กองทุนอื่นๆ	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
2.การพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่สมาชิก	1.00	ต่ำ	1.07	ต่ำ
2.1.การจัดฝึกอบรม ศึกษาคุณงานเพื่อพัฒนาความรู้ในการ ประกอบอาชีพแก่สมาชิก	1.00	ต่ำ	1.22	ต่ำ
2.2.จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการประกอบอาชีพและ วิสาหกิจชุมชน	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
2.3.ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
3.การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม				
การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลด้านแก้ไขปัญหาความ ยากจน	2.33	พอใช้	1.44	ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยรวม	1.19	ต่ำ	1.10	ต่ำ

ที่มา: จากการศึกษา

4. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ด้าน คือ ด้านการ
จัดสรรผลประโยชน์ และด้านการจัดสวัสดิการ มีผลการศึกษาดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่าศักยภาพของกลุ่มออม
ทรัพย์สัจจะด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.75
และด้านที่มีคะแนนสูงที่สุด คือด้านการจัดสรรผลประโยชน์ โดยได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน
กล่าวคือ สมาชิกคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์สัจจะจะมีการปันผลกำไรเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก กลุ่มมีการเก็บ
ไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงาน และเก็บไว้เป็นทุนในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและชุมชน

ด้านที่มีคะแนนรองลงมาคือด้านการจัดสวัสดิการ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 2.63 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่า กลุ่มออมทรัพย์สัจจะจะมีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกจำนวน 3 อย่างขึ้นไป และคิดว่ากลุ่มมีการจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนด้วย และทางกลุ่มจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกและครัวเรือนที่ยากจน หรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนอย่างทั่วถึง(ตารางที่ 4.7)

ข) ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่าศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3 โดยทั้งด้านการจัดสรรผลประโยชน์ และด้านการจัดสวัสดิการ ได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน เท่ากัน กล่าวคือ ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ คณะกรรมการเห็นว่าทางกลุ่มมีการปันผลกำไรเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก เก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงาน และเก็บไว้เป็นทุนในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและชุมชน ด้านการจัดสวัสดิการของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ คณะกรรมการเห็นว่ามีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกจำนวน 3 อย่างขึ้นไป และมีการจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนด้วย โดยจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกและครัวเรือนยากจน หรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนอย่างทั่วถึง(ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัยด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนตามความเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1. การจัดสรรผลประโยชน์	3.00	ดี	3.00	ดี
2.การจัดสวัสดิการ	2.63	ดี	3.00	ดี
2.1.การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน	2.67	ดี	3.00	ดี
2.2.ความทั่วถึงของการจัดสวัสดิการ	2.59	ดี	3.00	ดี
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.75	ดี	3.00	ดี

ที่มา: จากการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัยทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของสมาชิก มีศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 2.17 ซึ่งด้านที่มีศักยภาพระดับดี คือ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน และด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านที่มีศักยภาพระดับพอใช้ คือ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร และด้านที่มีศักยภาพระดับต่ำ คือ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

ส่วนศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัยทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ มีศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 2.22 ซึ่งมีผลการศึกษาสอดคล้องกับความคิดเห็นของสมาชิก โดยความคิดเห็นของคณะกรรมการจะได้คะแนนมากกว่าสมาชิกเล็กน้อย ซึ่งด้านที่มีศักยภาพระดับดี คือ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน และด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านที่มีศักยภาพระดับพอใช้ คือ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร และด้านที่มีศักยภาพระดับต่ำ คือ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

สรุปได้ว่าศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัยตามความคิดเห็นของสมาชิก และคณะกรรมการ กลุ่มออมทรัพย์สัจจะมีศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนรวมเฉลี่ยของสมาชิกและกรรมการเท่ากับ 2.20 (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัยตามความเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน	2.53	ดี	2.54	ดี
2.ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร	2.20	พอใช้	2.24	พอใช้
3.ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร	1.19	ต่ำ	1.10	ต่ำ
4.ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	2.75	ดี	3.00	ดี
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.17	พอใช้	2.22	พอใช้
คะแนนเฉลี่ยของสมาชิกและกรรมการ	2.20		ระดับพอใช้	

ที่มา: จากการศึกษา

4) ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัย

ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

ได้แก่ ด้านคณะกรรมการ ด้านสมาชิก และด้านการดำเนินงาน ผลการศึกษาเบื้องต้น คือ

ก) ตามความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง (1)ด้านคณะกรรมการ มีความเห็นว่า มีคณะกรรมการที่ไม่ทราบกฎระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ คณะกรรมการไม่ถ่ายทอดความรู้และข่าวสารให้แก่สมาชิก ร้อยละ 28 คณะกรรมการบางคนไม่ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ ร้อยละ 13.33 คณะกรรมการขาดการประสานงานกันเองร้อยละ 12 และมีคณะกรรมการที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มร้อยละ 9.33 (2)ด้านสมาชิก มีความเห็นว่า มีสมาชิกส่งเงินออมและชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามกำหนด ร้อยละ 62.67 รองลงมาเห็นว่าสมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจ ร้อยละ 58.67 มีสมาชิกที่ไม่เข้าประชุมทำให้ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลร้อยละ 53.33 มีสมาชิกไม่เข้าใจในระบบของกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มร้อยละ 52 และมีสมาชิกที่ไม่ให้ความสนใจกลุ่มออมทรัพย์ร้อยละ 50.67 (3)ด้านการดำเนินงาน มีความเห็นว่า บุคลากรไม่ได้รับการฝึกอบรมจึงขาดการพัฒนาคุณภาพ ร้อยละ 33.33 รองลงมาเห็นว่าระบบบัญชียังมีข้อบกพร่องร้อยละ 16 และเห็นว่าทางกลุ่มไม่ได้ใช้หลักประชาธิปไตยในการประชุมหรือในการดำเนินงานร้อยละ 13.33

ข) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ (1)ด้านคณะกรรมการ มีความเห็นว่า มีคณะกรรมการบางคนไม่ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ และคณะกรรมการไม่ถ่ายทอดความรู้และข่าวสารให้แก่สมาชิก จำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 22.22 รองลงมาเห็นว่ามีคณะกรรมการที่ไม่ทราบกฎระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์ฯ และคณะกรรมการขาดการประสานงานกันเอง จำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 11.11 (2)ด้านสมาชิก มีความเห็นว่า มีสมาชิกส่งเงินออมและชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามกำหนด ร้อยละ 55.56 รองลงมาเห็นว่าสมาชิกไม่เข้าประชุมทำให้ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูล ร้อยละ 44.44 มีสมาชิกที่ไม่เข้าใจในระบบของกระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม และมีสมาชิกที่ไม่ให้ความสนใจกลุ่มออมทรัพย์ จำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 33.33 และสมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจ ร้อยละ 22.22 (3)ด้านการดำเนินงาน มีความเห็นว่า บุคลากรไม่ได้รับ

การฝึกอบรมวิชาการพัฒนาคุณภาพ ร้อยละ 66.67 และเห็นว่าระบบบัญชียังมีข้อบกพร่อง ร้อยละ 11.11 (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์สัจจะบ้านคงเจริญชัยคาม
ความเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ปัญหาและอุปสรรค	ความคิดเห็นสมาชิก		ความคิดเห็นกรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.ด้านคณะกรรมการ				
1.1. คณะกรรมการไม่ทราบกฎระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์ฯ กองทุนหมู่บ้าน	25	33.33	1	11.11
1.2. คณะกรรมการบางคนไม่ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่	10	13.33	2	22.22
1.3. คณะกรรมการขาดการประสานงานกันเอง	9	12.00	1	11.11
1.4. คณะกรรมการไม่ถ่ายทอดความรู้และข่าวสารให้แก่สมาชิก	21	28.00	2	22.22
1.5. คณะกรรมการไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	7	9.33	0	0
2. ด้านสมาชิก				
2.1. สมาชิกไม่เข้าใจในระบบของกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ กองทุนหมู่บ้าน	39	52.00	3	33.33
2.2. สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้านใจ	44	58.67	2	22.22
2.3. สมาชิกส่งเงินออม และชำระค่านายหน้าไม่ตรงตามกำหนด	47	62.67	5	55.56
2.4. สมาชิกไม่เข้าประชุม ทำให้ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูล	40	53.33	4	44.44
2.5. สมาชิกไม่ให้ความสนใจกลุ่มออมทรัพย์ฯ นกองทุนหมู่บ้าน	38	50.67	3	33.33
3.ด้านการดำเนินงาน				
3.1. ไม่ใช้หลักประชาธิปไตยในการประชุม ดำเนินงาน	10	13.33	0	0
3.2. ระบบบัญชีมีข้อบกพร่อง	12	16.00	1	11.11
3.3. บุคลากรไม่ได้รับการฝึกอบรมเชิงวิชาการพัฒนาคุณภาพ	25	33.33	6	66.67

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการศึกษา

4.2 กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน

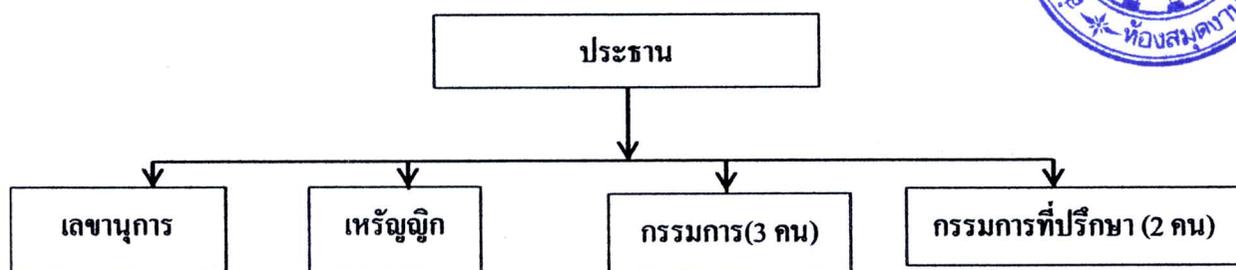
4.2.1. โครงสร้างและการทำงานของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาโครงสร้างและการทำงานของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน บ้านคงเจริญชัย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จะนำเสนอใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการองค์กร ด้านระเบียบข้อบังคับ และด้านผลการดำเนินงานขององค์กร ได้ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร

กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัย อาศัยบ้านเลขที่ 64/1 หมู่ที่ 6 ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานที่ดำเนินการ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยเริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2547 สืบเนื่องมาจากกลุ่มออมทรัพย์กลุ่มทอผ้าบ้านคงเจริญชัยหยุดการดำเนินการ ผู้นำกลุ่มออมทรัพย์กลุ่มทอผ้าจึงก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ 7 ข้อ คือ 1) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืม 2) เพื่อใช้จ่ายกรณีจำเป็นและส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม 3) เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จักเก็บออม 4) เพื่อสร้างความสมัครสมานสามัคคีในชุมชนและสมาชิกในกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ 5) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการรวมกลุ่มและดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม 6) เพื่อส่งเสริมกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ และ 7) เพื่อสร้างจิตสำนึกให้สมาชิกในด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความพอเพียง และยึดหลักคุณธรรม 5 ประการคือ มีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบร่วมกัน มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และ มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ด้านโครงสร้างคณะกรรมการ ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ เภรัญญิก กรรมการ และที่ปรึกษา รวมทั้งหมด 8 คน ดังรูปที่ 4.2 ทั้งนี้คณะกรรมการทั้งหมดสามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกันได้ เมื่อบุคคลใดติดภารกิจ

รูปที่ 4.2 โครงสร้างคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัย

2) ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการองค์กร

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแยกเป็นฝ่ายต่างๆดังนี้

(1) ประธาน

ประธานมีอำนาจหน้าที่อนุมัติเงินกู้ทุกประเภท และบริหารจัดการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม ด้านการเงิน, การบัญชี พร้อมทั้งจัดทำบุคลากรรายงานกิจการประจำปีส่งให้คณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบบัญชี กำหนดภายในระยะเวลา 30 วัน นับแต่วันสิ้นทางบัญชีทุกปีและเสนอบุคลากรรายงานทางการเงินและกิจกรรมต่างๆในที่ประชุมให้สมาชิกทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(2) เลขานุการ

เลขานุการมีหน้าที่ติดต่อประสานงานระหว่างคณะกรรมการ และจัดบันทึกการประชุมของกลุ่ม และช่วยประชาสัมพันธ์กลุ่มให้กับสมาชิกได้รับรู้ข่าวสาร

(3) เหรัญญิก

เหรัญญิกมีหน้าที่จัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย งบดุล ภายในกลุ่ม

(4) กรรมการ(3 คน)

มีอำนาจหน้าที่พิจารณาเงินกู้เห็นชอบเสนอให้ประธานอนุมัติและติดตามกำกับชำระเงินกู้คืนพร้อมดอกเบี้ยของสมาชิกที่กู้ไป มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารงาน บริหารจัดการเงิน

(5) กรรมการที่ปรึกษา(2 คน)

มีอำนาจหน้าที่เป็นที่ปรึกษา เสนอแนะกิจกรรมต่างๆของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน

3) ด้านระเบียบข้อบังคับ

ระเบียบข้อบังคับกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน แยกเป็น 8 ข้อ ดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านฯและหน้าที่อันพึงประสงค์

- (1) เป็นผู้ที่มิมีภูมิลำเนาอยู่ในบ้านหมู่ที่ 6 ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และมี ทะเบียนบ้านอยู่ในครัวเรือนนั้นๆ ไม่น้อยกว่า 6 เดือน
- (2) ผู้เยาว์ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกต้อง ได้รับการยินยอมของผู้ปกครองและมีผู้รับผิดชอบ
- (3) ต้องไม่เป็นผู้มีสติวิปลาส จิตฟั่นเฟือน หุนหวก ตาบอดทั้งสองข้างหรือเป็นใบ้
- (4) ไม่เคยต้องโทษทางอาญา หรือเป็นบุคคลล้มละลาย โดยถือเอาคำพิพากษาสิ้นสุดของศาลเป็นเกณฑ์ ยกเว้น ความผิดลหุโทษและอยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการ
- (5) เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย เสียสละเพื่อส่วนรวม ยึดมั่นในกฎข้อบังคับของกลุ่ม และศรัทธาการดำเนินงานของกลุ่ม ไม่ทำความวุ่นวายกับกลุ่ม หรือสร้างความแตกแยกในกลุ่มสมาชิก และไม่แสวงหาผลประโยชน์กับกลุ่ม ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น

2. การเข้าเป็นสมาชิก

- (1) มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 1
- (2) สมาชิกต้องออมเงินอย่างน้อย 1 หุ่น หุ่นละ 100 บาทต่อเดือน
- (3) กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านฯ จะรับสมัครสมาชิกทุก 2 ปี ในวันที่ 6 สิงหาคม

3. การขาดสภาพการเป็นสมาชิก

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ขาดคุณสมบัติตามข้อ 3
- (4) ขาดการส่งเงินออมติดต่อกัน 3 ครั้ง (3 งวด) โดยไม่มีเหตุผล
- (5) ประพฤติผิดระเบียบของกลุ่มอย่างร้ายแรงและกรรมการของกลุ่มพิจารณาให้
ออก
- (6) ถ้ามีหนี้สินผูกพันกับกลุ่ม ให้ขจัดหนี้ทางกลุ่มให้หมดก่อนจึงจะมีสิทธิ์ลาออกได้

4. การประชุม

- (1) การประชุมสมาชิกทุกคนต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการประชุม
- (2) คณะกรรมการต้องประชุมกันทุกวันที่ 6 ของเดือน
- (3) คณะกรรมการต้องประชุมร่วมกันอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
- (4) การประชุมใหญ่สามัญประจำปี ต้องมีอย่างน้อย 1 ครั้ง และสมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมทุกคน
- (5) การใช้มติที่ประชุมให้ใช้วิธีตกลงกันด้วยวาจาเป็นหลัก หากไม่สามารถหาข้อยุติได้ให้ใช้เสียงส่วนมากเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ
- (6) การประชุมทุกครั้งจะต้องมีการจดบันทึกการประชุมไว้เป็นหลักฐานทุกครั้งลงในสมุดบันทึกการประชุม

5. การส่งเงินสะสมประจำงวด และการถอนหุ้น

- (1) สมาชิกต้องส่งเงินสะสมประจำงวด ตามจำนวนที่ตนแจ้งไว้เป็นประจำ
- (2) การขาดส่งเงินสะสมประจำงวด และกรณีไม่สามารถส่งเงินสะสมได้ในเดือนนั้นถือว่าขาดส่งเฉพาะงวดนั้น
- (3) หากขาดการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ทางกลุ่มจะจ่ายเงินสะสมหรือหุ้นที่สมาชิกมีอยู่ในกลุ่มทั้งหมดคืนให้สมาชิก
- (4) การจ่ายเงินปันผล ทางกลุ่มจะจ่ายเงินปันผลให้สมาชิกเมื่อครบ 2 ปีตามที่ตกลงกันไว้
- (5) สมาชิกทุกคนต้องส่งเงินสะสม ในวันที่ 6 ของทุกเดือน
- (6) สมาชิกที่จะเพิ่มหรือลดเงินสะสมจะทำได้ต่อเมื่อถึงวันที่ 6 สิงหาคมหรือวันสิ้น พ.ศ. ทางบัญชี
- (7) หากสมาชิกมีเงินสะสมในบัญชีมากกว่าเงินกู้ สามารถนำมาหักส่งชำระหนี้สินคืนได้

6. หลักเกณฑ์และวิธีการให้เงินกู้แก่สมาชิก

- (1) กรณีเจ็บป่วยโดยเฉพาะการประสบอุบัติเหตุ

- (2) ประสพภัยธรรมชาติ
- (3) การเกิด – การตาย
- (4) กรณีเกิดคดีความที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ
- (5) การศึกษาของบุตร/นำไปประกอบอาชีพที่สุจริต
- (6) สำหรับวงเงินกู้ถูกเงินให้กู้ได้ไม่เกิน 5,000 บาทหรือไม่เกินจำนวนเงินสะสมเมื่อครบรอบบัญชี และกำหนดส่งใช้คืนภายใน 6 เดือนพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาทต่อเดือนตามที่กลุ่มกำหนดและส่งใช้คืนเป็นรายเดือน หรือส่งเฉพาะดอกเบี้ยครบ 6 เดือนจึงคืนเงินต้น

7. หลักคำประกันเงินกู้

หากกู้ยืมไม่เกินจำนวนเงินสะสมเมื่อครบรอบบัญชีสามารถกู้ได้โดยไม่ต้องใช้หลักคำประกัน หากกู้เกินเงินสะสมต้องมีผู้ค้ำประกัน(เป็นสมาชิกในกลุ่ม) 3 คน

8. การจัดสรรผลกำไรเมื่อครบรอบบัญชี (2 ปี)

(1) การจัดสรรผลกำไรสุทธิประจำปีเมื่อครบรอบบัญชีโดยหักเป็นค่าตอบแทนของคณะกรรมการอัตราร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิ

(2) ส่วนที่เหลือเป็นกำไรสุทธิและจัดสรรดังนี้

1) จัดให้เป็นเงินปันผลตามหุ้นแก่สมาชิกในอัตราร้อยละ 60 ของกำไรสุทธิ โดยคิดตามสัดส่วนแบ่งตามจำนวนหุ้นที่มีอยู่ในบัญชีเงินสะสมในวันครบรอบบัญชี

2) ให้เป็นทุนสำรองดำเนินการของกลุ่ม ร้อยละ 15 ของกำไรสุทธิ โดยแบ่งเป็นคำประกันความเสี่ยง ร้อยละ 3 ของกำไรสุทธิ และจัดเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิกและชุมชนตามความเหมาะสม

4) ด้านผลการดำเนินงานขององค์กร

กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านได้ดำเนินงานมาเป็นระยะเวลา 7 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2547-2554 ผลการดำเนินงานในปีพ.ศ. 2553 ที่ผ่านมาจากกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน มีสมาชิกทั้งหมด 144 คน มีจำนวนหุ้นทั้งหมด 661 หุ้นๆละ 100 บาท มีจำนวนเงินค่าหุ้นที่สมาชิกออมทั้งหมด จำนวน

1,710,224 บาท ให้สมาชิกกู้ยืมเงินจำนวน 1,664,500 บาท มีเงินปันผลเมื่อครบปีที่ 2 (ส.ค. 51 - ก.ย. 53) ในปี พ.ศ. 2553 จำนวน 397,734 บาท นำดังกล่าวได้แยกดำเนินการ 3 ส่วน ดังนี้ (1)เงินปันผลให้แก่สมาชิกร้อยละ 60 เป็นจำนวนเงิน 238,640.40 บาท ปันผลให้สมาชิกจำนวน 361 บาทต่อหุ้น (2)ค่าตอบแทนคณะกรรมการร้อยละ 25 เป็นจำนวนเงิน 99,433.50 บาท(3)เงินสมทบกองทุนร้อยละ 15 เป็นเงินจำนวน 59,660.10 บาท มีเงินฝากธนาคาร จำนวน 105,324.10 บาท มีสินทรัพย์ทั้งหมด 1,769,824.10 บาท (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 งบดุลของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน ณ เดือนกันยายน พ.ศ.2553

รายการ	บาท
สินทรัพย์	
- เงินฝากธนาคาร	105,324.10
- เงินที่ให้สมาชิกกู้ยืม	1,664,500.00
รวมสินทรัพย์	1,769,824.10
หนี้สินและทุน	
หนี้สิน	
- เงินค้ำหุ้นของสมาชิก	1,710,224.00
ทุน	
- เงินสมทบกองกลาง	59,600.10
รวมหนี้สินและทุน	1,769,824.10

ที่มา: จากการศึกษา

4.2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน บ้านคงเจริญชัย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษานี้สามารถแบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน 2) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน 3) การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน 4) ปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน มีผลการศึกษา ดังนี้

1) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน

ก) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิงร้อยละ 95.83 สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 41.67 รองลงมาคืออายุ ระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 29.17 สมาชิกมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 50 ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 79.17 สมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่นา ทำสวน ร้อยละ 43.06 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 37.5 สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 76.39 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คนต่อครัวเรือน โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เฉลี่ย 1 คนต่อครัวเรือน สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีหนี้สินและไม่มีหนี้สินคือ ร้อยละ 36.11 และ ร้อยละ 63.89 ตามลำดับ ผู้ที่มีหนี้สินนั้นจะมีหนี้เพียงอย่างเดียวหนึ่งเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นหนี้ในระบบจากองค์กรการเงินชุมชน ร้อยละ 53.85 และเป็นหนี้ในระบบจากธนาคาร ร้อยละ 46.15 (ตารางที่ 4.11)

ข) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของกรรมการ

กรรมการส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75 และเป็นเพศชายเพียง ร้อยละ 25 ทั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านก่อตั้งโดยกลุ่มแม่บ้าน กรรมการส่วนใหญ่จึงเป็นผู้หญิง กรรมการส่วนใหญ่มี อายุ 51 ปีขึ้นไป และมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 58 ปี กรรมการส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 87.5 ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ร้อยละ 37.5 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป และมีอาชีพเย็บผ้า, ทอผ้า ร้อยละ 25 กรรมการมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท และมีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 50 กรรมการมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คนต่อครัวเรือน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เฉลี่ย 1 คนต่อครัวเรือน กรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีหนี้สิน และไม่มีหนี้สินคือ ร้อยละ 37.5 และ ร้อยละ 62.5 ตามลำดับ กรรมการที่มีหนี้สินนั้นจะมีหนี้เพียงอย่างเดียวหนึ่งเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นหนี้ในระบบ

จากสถาบันการเงินร้อยละ 66.67 และเป็นหนี้ในระบบจากเงินกู้ในระบบร้อยละ 33.33 (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน
บ้านคงเจริญชัย

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.เพศ				
1.1. ชาย	3	4.17	2	25
1.2. หญิง	69	95.83	6	75
รวม	72	100	8	100
2.อายุ				
2.1. 31-40 ปี	11	15.28	0	0
2.2. 41-50 ปี	30	41.67	0	0
2.3. 51-60 ปี	21	29.17	6	75
2.4. อายุ 61 ปีขึ้นไป	10	13.89	2	25
รวม	72	100	8	100
อายุที่น้อยที่สุด (ปี)	38		53	
อายุที่มากที่สุด (ปี)	70		63	
อายุเฉลี่ย (ปี)	50		58	
3.ระดับการศึกษา				
3.1. ไม่ได้รับการศึกษา	4	5.56	0	0
3.2. ประถมศึกษา	57	79.17	7	87.50
3.3. มัธยมศึกษา /อนุปริญญา	9	12.50	1	12.50
3.4. ปริญญาตรี ขึ้นไป	2	2.78	0	0
รวม	72	100	8	100

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
4.อาชีพ				
4.1. เกษตรกร (ทำไร่,ทำนา,ทำสวน)	31	43.06	3	37.50
4.2. รับจ้างทั่วไป	27	37.50	2	25.00
4.3. ค้าขาย	7	9.72	0	0
4.4. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	4	5.56	0	0
4.5. พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	0	0	1	12.50
4.6. พนักงานเอกชน	1	1.39	0	0
4.7. อื่นๆ(พ่อบ้าน,แม่บ้าน)	2	2.78	2	25.00
รวม	72	100	8	100
5.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
5.1. ไม่เกิน 5,000 บาท	55	76.39	4	50.00
5.2. ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	14	19.44	4	50.00
5.3. ระหว่าง 10,001-20,000 บาท	3	4.17	0	0
รวม	72	100	8	100
6.จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด				
6.1. จำนวน 1-2 คน	13	18.06	3	37.50
6.2. จำนวน 3-4 คน	48	66.67	1	12.50
6.3. จำนวน 5-6 คน	10	13.89	2	25.00
6.4. ตั้งแต่ 7 คน ขึ้นไป	1	1.39	2	25.00
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย (คน)	3		4	
7.สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ต่อสมาชิกทั้งหมด				
7.1. มีรายได้ทุกคน	28	38.89	4	50.00
7.2. ไม่เกินร้อยละ 40	33	45.83	2	25.00
7.3. ร้อยละ 41-70	11	15.28	2	25.00
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เฉลี่ย (คน)	1		1	

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
8.ภาระหนี้สิน				
8.1. ไม่มีหนี้สิน	46	63.89	5	62.50
8.2. มีหนี้สิน	26	36.11	3	37.50
-หนี้ในระบบ	(12)	(46.15)	(2)	(66.67)
-หนี้นอกระบบ	(14)	(53.85)	(1)	(33.33)
รวม	72	100	8	100

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าร้อยละของแต่ละกลุ่ม

ที่มา: จากการศึกษา

2) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน
บ้านดงเจริญชัย

ก) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการร้อยละ 88.89 ส่วนสมาชิกที่เคยเป็นกรรมการมีเพียงร้อยละ 11.11 โดยมีระยะเวลาที่เคยเป็นกรรมการเฉลี่ย 5 ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก 6-10 ปีร้อยละ 55.56 และมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิก 1-5 ปี ร้อยละ 44.44 โดยมีระยะเวลาที่เป็นสมาชิกเฉลี่ย 6 ปี สมาชิกส่วนใหญ่ไม่รู้ระเบียบข้อบังคับกลุ่มร้อยละ 51.39 และมีสมาชิกที่รู้ระเบียบข้อบังคับกลุ่มร้อยละ 48.61 สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 72.22 มีจำนวนเงินออมต่อเดือนไม่เกิน 500 บาท และมีเงินออมต่อเดือนเฉลี่ย 515 บาทต่อคน สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 55.56 มีเงินออมสะสมทั้งหมดไม่เกิน 5,000 บาท และสมาชิกมีเงินออมสะสมทั้งหมดเฉลี่ย 7,214 บาทต่อคน สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีหุ้นทั้งหมด ไม่เกิน 5 หุ้น และมีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 6 หุ้นต่อคน สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้กู้เงินของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านร้อยละ 68.06 มีเพียงร้อยละ 31.95 ที่กู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่กู้เงินเพื่อนำไปใช้จ่ายในการบริโภค ร้อยละ 56.52 รองลงมากู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพร้อยละ 43.48 สมาชิกทุกคนไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชน สมาชิกทุกคนไม่เคยเข้าร่วม

กิจกรรมของกลุ่ม เพราะทางกลุ่มไม่เคยจัดกิจกรรม และสมาชิกทุกคนเข้าร่วมประชุมของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านทุกครั้ง (ตารางที่ 4.12)

ข) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ

กรรมการทั้งหมดเคยมีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการมาก่อน ซึ่งมีระยะเวลาที่เคยเป็นกรรมการเฉลี่ย 7 ปี กรรมการส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน 6-10 ปี ร้อยละ 87.5 และมีระยะเวลาในการเป็นกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านเฉลี่ย 7 ปี กรรมการส่วนใหญ่ร้อยละ 75 มีจำนวนเงินออมต่อเดือน 501-1,000 บาท และมีเงินออมต่อเดือนเฉลี่ย 875 บาทต่อคน กรรมการส่วนใหญ่ร้อยละ 75 มีเงินออมสะสมทั้งหมดระหว่าง 10,001-15,000 บาท และมีเงินออมสะสมเฉลี่ย 12,250 บาทต่อคน กรรมการส่วนใหญ่ร้อยละ 75 มีหุ้นทั้งหมด จำนวน 6-10 หุ้น และมีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 9 หุ้นต่อคน คณะกรรมการส่วนใหญ่ร้อยละ 75 กู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านเพื่อนำไปประกอบอาชีพ นำไปใช้จ่ายในการบริโภค และนำไปใช้หนี้ในระบบ ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 33.33 คณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชนร้อยละ 75 มีกรรมการเพียงร้อยละ 25 ที่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชน คณะกรรมการทุกคนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เพราะทางกลุ่มไม่เคยจัดกิจกรรม และกรรมการทุกคนเข้าร่วมประชุมของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านทุกครั้ง (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์
แม่บ้านบ้านคงเจริญชัย

บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ประสิทธิภาพ				
1.1. ไม่เคยเป็นกรรมการ	64	88.89	0	0
1.2. เคยเป็นกรรมการ				
- 1-5 ปี	6	8.33	0	0
- 6-10 ปี	2	2.78	8	100
ระยะเวลาที่เคยเป็นกรรมการเฉลี่ย(ปี/คน)	5		7	
2. ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก/กรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน				
2.1. 1-5 ปี	32	44.44	1	12.50
2.2. 6-10 ปี	40	55.56	7	87.50
ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกเฉลี่ย (ปี/คน)	6		7	
3. รู้ระเบียบข้อบังคับกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน				
3.1. ทราบ	35	48.61	8	100
3.2. ไม่ทราบ	37	51.39	0	0
4. จำนวนเงินออมต่อเดือน				
4.1. ออมไม่เกิน 500 บาท	52	72.22	2	25.00
4.2. ออม 501-1,000 บาท	14	19.44	6	75.00
4.3. ออมมากกว่า 1,001 บาท	6	8.33	0	0
เงินออมเฉลี่ยต่อคน (บาท/เดือน)	515		875	
5. จำนวนเงินออมสะสมทั้งหมด				
5.1. ไม่เกิน 5,000 บาท	40	55.56	0	0
5.2. ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	15	20.83	2	25.00
5.3. ระหว่าง 10,001- 15,000 บาท	11	15.28	6	75.00
5.4. มากกว่า 15,001 บาท	6	8.33	0	0
เงินออมสะสมเฉลี่ย (บาท/คน)	7,214		12,250	

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
6.จำนวนหุ้นทั้งหมดที่มี				
6.1. ไม่เกิน 5 หุ้น	48	66.67	2	25.00
6.2. จำนวน 6-10 หุ้น	14	19.44	6	75.00
6.3. มากกว่า 10 หุ้น	10	13.89	0	0
จำนวนหุ้นเฉลี่ย (หุ้น/คน)	6		9	
7.การกู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน				
7.1. ไม่ได้กู้	49	68.06	2	25.00
7.2. กู้	23	31.95	6	75.00
- ประกอบอาชีพ	(10)	(43.48)	(2)	(33.33)
- ใช้จ่ายในการบริโภค	(13)	(56.52)	(2)	(33.33)
- ใช้หนี้ในระบบ	(0)	(0)	(2)	(33.33)
8.การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชน				
8.1. ได้เข้ารับการฝึกอบรม	0	0	2	25.00
8.2. ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม	72	100	6	75.00
9.การเข้าร่วมกิจกรรมที่กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านจัดขึ้น				
ไม่ได้เข้าร่วม	72	100	8	100
10.การเข้าร่วมประชุม				
เข้าร่วมประชุมกับกลุ่มครบทุกครั้ง	72	100	8	100

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าร้อยละของแต่ละกลุ่ม

ที่มา: จากการศึกษา

3) การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัย

การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยแบ่งออก เป็น 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

1. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน

ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานประกอบด้วยตัวชี้วัด 9 ด้าน คือ ด้าน

คณะกรรมการ ด้านสมาชิก ด้านระเบียบข้อบังคับ ด้านที่ทำการกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ด้านระบบข้อมูล และด้านกระบวนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย ผลการศึกษามีดังนี้

ก)ความคิดเห็นของสมาชิก พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่าศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.32 โดยด้านที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ ด้านระบบข้อมูล โดยได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน กล่าวคือ สมาชิกคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการจัดทำทะเบียนสมาชิกและทะเบียนลูกหนี้อย่างครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ด้านที่มีคะแนนรองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการวางแผนการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนการบริหารจัดการทุกเรื่อง ด้านสมาชิกมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 กล่าวคือ สมาชิกเกินครึ่งส่งเงินออมและคืนเงินกู้เป็นประจำทุกเดือนและตรงตามกำหนด และ สมาชิกไม่ถึงครึ่งหนึ่ง เพิ่มวงเงินออมสะสมในแต่ละปี ด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 กล่าวคือ สมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง และมีการจดบันทึกการประชุม ด้านระเบียบข้อบังคับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.57 กล่าวคือ ระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเป็นที่ยอมรับในที่ประชุมมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเก็บไว้ที่กลุ่ม และสมาชิกปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับทุกข้ออย่างสม่ำเสมอ ด้านคณะกรรมการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 กล่าวคือ คณะกรรมการครั้งหนึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจนและกรรมการเกินครึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และคณะกรรมการมีการประชุมอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง และมีการจดบันทึกรายงาน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 กล่าวคือ สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปานกลาง ด้านกระบวนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย การเชื่อมโยงเงินทุนหรือทรัพยากรกับกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.32 กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านไม่มีการเชื่อมโยงเงินทุนหรือทรัพยากรของกลุ่มกับกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือด้านที่ทำการกลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ สมาชิกเห็นว่าทางกลุ่มอาศัยอาคารบ้านเรือนของบุคคลเป็นที่ทำการกลุ่ม ไม่มีสถานที่ทำการกลุ่มอย่างเป็นทางการ (ตารางที่ 4.13)

ข)ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่าศักยภาพ

กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงานอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 ซึ่งมากกว่าความคิดเห็นของสมาชิกเพียงเล็กน้อย และตามความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่าด้านที่มีคะแนนสูงที่สุด คือด้านการบริหารจัดการและด้านระบบข้อมูล โดยได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน กล่าวคือ คณะกรรมการของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการวางแผนการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนทุกอย่างและกลุ่มมีการจัดทำทะเบียนสมาชิกและทะเบียนลูกหนี้ อย่างครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ด้านที่มีคะแนนรองลงมา คือด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 กล่าวคือ สมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง และมีการจดบันทึกการประชุม ด้านระเบียบข้อบังคับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 กล่าวคือ ระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเป็นที่ยอมรับในที่ประชุมมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสมาชิกปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับทุกข้ออย่างสม่ำเสมอ

ด้านคณะกรรมการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 กล่าวคือ คณะกรรมการครึ่งหนึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจนและกรรมการเกินครึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และคณะกรรมการมีการประชุมอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง และมีการจดบันทึกรายงาน ด้านสมาชิกและด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 2.38 กล่าวคือ สมาชิกเกินครึ่งส่งเงินออมและคืนเงินกู้เป็นประจำทุกเดือนและตรงตามกำหนด และสมาชิกไม่ถึงครึ่งหนึ่ง เพิ่มวงเงินออมสะสมในแต่ละปี และสมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปานกลาง ด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือด้านที่ทำการกลุ่มและด้านกระบวนการทำงานในรูปเครือข่าย ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 1 กล่าวคือ ด้านที่ทำการกลุ่ม คณะกรรมการเห็นว่าทางกลุ่มต้องอาศัยอาคารบ้านเรือนของบุคคลเป็นที่ทำการกลุ่ม ไม่มีสถานที่ทำการกลุ่มอย่างเป็นทางการ และด้านกระบวนการทำงานในรูปเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน ไม่มีการเชื่อมโยงเงินทุนหรือทรัพยากรของกลุ่มเช่น การนำเงินทุนของกลุ่มไปลงทุนในกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยด้าน โครงสร้าง
และกระบวนการทำงานตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1. คณะกรรมการ	2.27	พอใช้	2.54	ดี
1.1. การได้มาของคณะกรรมการ	2.22	พอใช้	2.38	พอใช้
1.2. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ	2.97	ดี	3.00	ดี
1.3. การประชุมคณะกรรมการ	1.61	พอใช้	2.25	พอใช้
2. สมาชิก	2.59	ดี	2.38	พอใช้
2.1. การส่งเงินสะสมทรัพย์	2.82	ดี	2.75	ดี
2.2. การส่งคืนเงินกู้	2.75	ดี	2.75	ดี
2.3. การเพิ่มวงเงินสะสมสะสมในแต่ละปี	2.21	พอใช้	1.63	พอใช้
3. ระเบียบข้อบังคับ	2.57	ดี	2.69	ดี
3.1. ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	2.28	พอใช้	2.75	ดี
3.2. การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ	2.86	ดี	2.63	ดี
4. ที่ทำการกลุ่ม	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
5. การบริหารจัดการ	2.86	ดี	3.00	ดี
6. การมีส่วนร่วมของสมาชิก	1.93	พอใช้	2.38	พอใช้
7. การประชุมใหญ่สามัญประจำปี	2.58	ดี	2.88	ดี
8. ระบบข้อมูล(ทะเบียนสมาชิก,ทะเบียนลูกหนี้)	3.00	ดี	3.00	ดี
9. กระบวนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย	1.32	ต่ำ	1.00	ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.32	พอใช้	2.38	พอใช้

ที่มา: จากการศึกษา

2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรประกอบด้วยตัวชี้วัด 6 ด้าน คือ ด้านความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน ด้านการจัดทำบัญชี ด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงิน ด้านการรายงานสถานะทางการเงิน ด้านความโปร่งใส และด้านความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน ผลการศึกษามีดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิก พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน และด้านการจัดทำบัญชี โดยได้คะแนนเต็ม 3 คะแนนเท่ากัน กล่าวคือ สมาชิกคิดว่าทางกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน สรุปการรับการจ่ายเงินเป็นประจำอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และคิดว่าทางกลุ่มมีการจัดทำบัญชีเงินสกรับ-จ่าย จัดทำงบกำไร-ขาดทุน และงบดุล อย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักบัญชีและเป็นปัจจุบัน แต่จากที่ได้ศึกษาการทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านพบว่า การทำบัญชีของกลุ่มนั้นยังไม่ถูกต้องตามหลักบัญชี ด้านที่มีคะแนนรองลงมาคือด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงิน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการนำเงินไปฝากกับธนาคารเป็นประจำทุกเดือน ด้านการรายงานสถานะทางการเงิน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.86 กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการรายงานการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบปีละ 1 ครั้ง ด้านความโปร่งใสได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.58 กล่าวคือ มีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานการเงินต่างๆของกลุ่มโดยคณะกรรมการกลุ่มปีละ 3-5 ครั้ง ไม่ได้เชิญเจ้าหน้าที่จากภายนอกเข้าร่วมการตรวจสอบ และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือ ด้านความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน การนำเงินทุนไปลงทุนดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่าทางกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านทำหน้าที่ให้เงินกู้แก่สมาชิกเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการนำเงินไปลงทุนในกิจกรรมอื่นๆ (ตารางที่ 4.14)

ข) ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 ซึ่งมีคะแนนมากกว่าสมาชิกเพียงเล็กน้อย และด้านที่มีคะแนนสูงที่สุดมีอยู่ 3 ด้าน

คือด้านความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน ด้านการจัดทำบัญชี และด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงิน โดยได้คะแนนเต็ม 3 คะแนนทั้ง 3 ด้านกล่าวคือ คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน สรุปการรับการจ่ายเงินเป็นประจำอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน คณะกรรมการมีการจัดทำบัญชีเงินสดรับ-จ่าย จัดทำงบกำไร-ขาดทุน และงบดุล อย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักบัญชีและเป็นปัจจุบัน แต่จากที่ได้ศึกษาการทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านพบว่าการทำบัญชีของกลุ่มนั้นยังไม่ถูกต้องตามหลักบัญชี และทางกลุ่มมีการนำเงินไปฝากกับธนาคารเป็นประจำทุกเดือน ด้านที่มีคะแนนรองลงมาคือด้านการรายงานสถานะทางการเงิน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.13 กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการรายงานการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบปีละ 1 ครั้ง ด้านความโปร่งใสได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.63 กล่าวคือ กลุ่มมีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานการเงินต่างๆของกลุ่ม โดยคณะกรรมการกลุ่มปีละ 3-5 ครั้ง โดยไม่ได้เชิญเจ้าหน้าที่จากภายนอกเข้าร่วมตรวจสอบ เพราะทางกลุ่มจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเองจึงไม่ได้เข้าร่วมกับของหน่วยงานภาครัฐ และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือด้านความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน การนำเงินทุน ไปลงทุนดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆ ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ ทางกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านทำหน้าที่ให้เงินกู้แก่สมาชิกเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการนำเงินไปลงทุนในกิจกรรมอื่นๆ (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.ความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน	3.00	ดี	3.00	ดี
2.การจัดทำบัญชี	3.00	ดี	3.00	ดี
3.การฝากเงินกับสถาบันการเงิน	2.96	ดี	3.00	ดี
4.การรายงานสถานะทางการเงิน	1.86	พอใช้	2.13	พอใช้
5.ความโปร่งใส	1.58	พอใช้	1.63	พอใช้
6.ความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.23	พอใช้	2.29	พอใช้

ที่มา: จากการศึกษา

3.ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่คณะกรรมการ ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่สมาชิก และด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม มีผลการศึกษาดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่าศักยภาพของกลุ่ม ออมทรัพย์แม่บ้านด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรอยู่ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.06 โดยด้านที่มีคะแนนสูงที่สุด คือด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.44 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออมเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ส่งเสริมการลดละเลิก อดออม หรือส่งเสริมให้การใช้ชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติเศรษฐกิจพอเพียง และด้านที่มีคะแนนต่ำสุด 2 ด้านคือ ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่คณะกรรมการ และด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่สมาชิก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 1 กล่าวคือ ด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่คณะกรรมการ สมาชิกคิดว่ามีคณะกรรมการเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินเพียงปีละ 1 ครั้ง คิดว่ามีคณะกรรมการเคยเข้าร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด หลักการ วิธีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนกับองค์กรภายนอกปีละ 1 ครั้ง คิดว่าคณะกรรมการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม กองทุนหรือเครือข่ายอื่นๆปีละ 1-2 ครั้ง และด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่สมาชิก สมาชิกเห็นว่าสมาชิกได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาคู่มือเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ 3 ปีต่อ 1 ครั้ง สมาชิกได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการประกอบอาชีพเฉพาะสมาชิกกลุ่มเดียวกัน ไม่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับกลุ่มหรือแหล่งเงินทุนอื่นๆ และคิดว่าทางกลุ่มไม่มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม (ตารางที่ 4.15)

ข) ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรอยู่ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1 ทั้ง 3 ด้าน กล่าวคือ ด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่คณะกรรมการ มีคณะกรรมการเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินเพียงปีละครั้ง มีคณะกรรมการเคยเข้าร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด หลักการ วิธีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนกับ

องค์กรภายนอกปีละ 1 ครั้ง และมีคณะกรรมการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม กองทุน หรือเครือข่ายอื่นๆปีละ 1-2 ครั้ง แต่ไม่ได้นำความรู้มาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่ม ด้าน การพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่สมาชิก คณะกรรมการเห็นว่าสมาชิกได้รับการฝึกอบรมหรือ ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ 3 ปีต่อ 1 ครั้ง เห็นว่าสมาชิกได้เข้าร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการประกอบอาชีพเฉพาะสมาชิกกลุ่มเดียวกัน ทางกลุ่มไม่มีการส่งเสริมการ รวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม และด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม ทางกลุ่มมีการจัด กิจกรรมส่งเสริมการออมเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ส่งเสริมการลดละเลิก อดออม หรือส่งเสริมให้การ ใช้ชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติเศรษฐกิจพอเพียง(ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยด้านการพัฒนา

ขีดความสามารถขององค์กรตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.การพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่คณะกรรมการ	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
1.1.การเข้ารับการอบรม/สัมมนาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เงินทุน	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
1.2.การแลกเปลี่ยนแนวคิด หลักการ วิธีการ-ดำเนินงานพัฒนา ชุมชนกับองค์กรภายนอก	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
1.3.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม เครือข่ายอื่น/ กองทุนอื่นๆ	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
2.การพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่สมาชิก	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
2.1.การจัดฝึกอบรม ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้ในการ ประกอบอาชีพแก่สมาชิก	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
2.2.จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการประกอบอาชีพและ วิสาหกิจชุมชน	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
2.3.ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
3.การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม				
การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลด้านแก้ไขปัญหาคา ยากจน	1.44	ต่ำ	1.00	ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยรวม	1.06	ต่ำ	1.00	ต่ำ

ที่มา: จากการศึกษา

1. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ด้าน คือ ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ และด้านการจัดสวัสดิการ มีผลการศึกษาดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 โดยด้านที่มีคะแนนสูงที่สุดคือ ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ โดยได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการปันผลกำไรเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก กลุ่มมีการเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงาน และเก็บไว้เป็นทุนในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและชุมชน รองลงมาคือด้านการจัดสวัสดิการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่ากลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกอย่างน้อย 2 อย่าง และมีการจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนด้วย โดยกลุ่มจัดสวัสดิการเฉพาะสมาชิกได้อย่างทั่วถึง (ตารางที่ 4.16)

ข) ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3 ทั้ง 2 ด้าน กล่าวคือ ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน คณะกรรมการเห็นว่าทางกลุ่มมีการปันผลกำไรเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก ทางกลุ่มเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงาน และเก็บไว้เป็นทุนในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและชุมชน และทางกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกจำนวน 3 อย่างขึ้นไป และมีการจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนด้วย โดยจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกและครัวเรือนยากจน หรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนอย่างทั่วถึง (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยด้านผลประโยชน์

ต่อสมาชิกและชุมชนตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1. การจัดสรรผลประโยชน์	2.83	ดี	3.00	ดี
2.การจัดสวัสดิการ	2.47	พอใช้	3.00	ดี
2.1.การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน	2.49	พอใช้	3.00	ดี
2.2.ความทั่วถึงของการจัดสวัสดิการ	2.46	พอใช้	3.00	ดี
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.59	ดี	3.00	ดี

ที่มา: จากการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของสมาชิก มีศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 2.05 ซึ่งด้านที่มีศักยภาพระดับดีคือ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ด้านที่มีศักยภาพระดับพอใช้คือ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน และด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร และด้านที่มีศักยภาพระดับต่ำคือ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

ส่วนศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ มีศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 2.17 ซึ่งมีผลการศึกษาสอดคล้องกับความคิดเห็นของสมาชิก คือ ด้านที่มีศักยภาพระดับดีคือ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ด้านที่มีศักยภาพระดับพอใช้คือ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน และด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร และด้านที่มีศักยภาพระดับต่ำคือ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

สรุปได้ว่าศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านมีศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนรวมเฉลี่ยของสมาชิกและกรรมการเท่ากับ 2.11 (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 สรุปผลการวิเคราะห์ทัศนคติของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน	2.32	พอใช้	2.38	พอใช้
2.ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร	2.23	พอใช้	2.29	พอใช้
3.ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร	1.06	ต่ำ	1.00	ต่ำ
4.ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	2.59	ดี	3.00	ดี
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.05	พอใช้	2.17	พอใช้
คะแนนเฉลี่ยของสมาชิกและกรรมการ	2.11		ระดับพอใช้	

ที่มา: จากการศึกษา

4) ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัย

ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคณะกรรมการ ด้านสมาชิก และด้านการดำเนินงาน ผลการศึกษามีดังนี้

ก) ตามความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง (1)ด้านคณะกรรมการ มีความเห็นว่า มีคณะกรรมการที่ไม่ถ่ายทอดความรู้และข่าวสารให้แก่สมาชิกร้อยละ 20.83 และ เห็นว่า คณะกรรมการไม่ทราบกฎระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ร้อยละ 4.17 (2)ด้านสมาชิก มีความเห็นว่า มีสมาชิกส่งเงินออมและชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามกำหนด ร้อยละ 38.89 มีสมาชิกที่ไม่ให้ความสนใจกลุ่มออมทรัพย์ฯ ร้อยละ 33.33 มีสมาชิกไม่เข้าประชุมทำให้ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูล ร้อยละ 31.94 มีสมาชิกไม่เข้าใจในระบบของกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มร้อยละ 29.17 และเห็นว่า สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจ ร้อยละ 16.67 (3)ด้านการดำเนินงาน มีความเห็นว่า บุคลากรไม่ได้รับการฝึกอบรมจึงขาดการพัฒนาคุณภาพ ร้อยละ 16.67 ทางกลุ่มไม่ได้ใช้หลักประชาธิปไตยในการประชุมหรือในการดำเนินงาน ร้อยละ 9.72 กลุ่มมีโครงสร้างองค์กรที่ไม่ถูกต้องและไม่มีเอกสารหรือการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องจําแนกกันคือ ร้อยละ 6.94 และเห็นว่าระบบบัญชียังมีข้อบกพร่องร้อยละ 4.18

ข)ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ (1)ด้านสมาชิก มีความเห็นว่า มีสมาชิกส่งเงิน

ออมและชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามกำหนดร้อยละ 37.5 สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจ และมีสมาชิกที่ไม่ให้ความสนใจกลุ่มออมทรัพย์ฯ จำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 25 มีสมาชิกไม่เข้าใจในระบบของกระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม และมีสมาชิกที่ไม่เข้าประชุม ทำให้ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูล จำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 12.5 (2)ด้านการดำเนินงาน มีความเห็นว่าบุคลากรไม่ได้รับการฝึกอบรมเชิงวิชาการพัฒนาคุณภาพ ร้อยละ 62.5 และเห็นว่าระบบบัญชียังมีข้อบกพร่อง ร้อยละ 12.5 (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านบ้านคงเจริญชัยตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกลุ่ม

ปัญหาและอุปสรรค	ความคิดเห็นสมาชิก		ความคิดเห็นกรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.ด้านคณะกรรมการ				
1.1. คณะกรรมการความไม่ทราบกฎระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์ฯ/ กองทุนหมู่บ้าน	3	4.17	0	0
1.2. คณะกรรมการ ไม่ถ่ายทอดความรู้และข่าวสารให้แก่สมาชิก	15	20.83	0	0
2. ด้านสมาชิก				
2.1. สมาชิกไม่เข้าใจในระบบของกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ กองทุนหมู่บ้าน	21	29.17	1	12.50
2.2. สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจ	12	16.67	2	25.00
2.3. สมาชิกส่งเงินออม และชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามกำหนด	28	38.89	3	37.50
2.4. สมาชิกไม่เข้าประชุม ทำให้ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูล	23	31.94	1	12.50
2.5. สมาชิกไม่ให้ความสนใจกลุ่มออมทรัพย์ฯ กองทุนหมู่บ้าน	24	33.33	2	25.00
3.ด้านการดำเนินงาน				
3.1. ไม่ใช้หลักประชาธิปไตยในการประชุม ดำเนินงาน	7	9.72	0	0
3.2. มีโครงสร้างองค์กรที่ไม่ถูกต้อง	5	6.94	0	0
3.3. ไม่มีเอกสารหรือการจับเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง	5	6.94	0	0
3.4. ระบบบัญชีมีข้อบกพร่อง	3	4.17	1	12.50
3.5. บุคลากรไม่ได้รับการฝึกอบรม วิชาการพัฒนาคุณภาพ	12	16.67	5	62.50

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการศึกษา

4.3 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

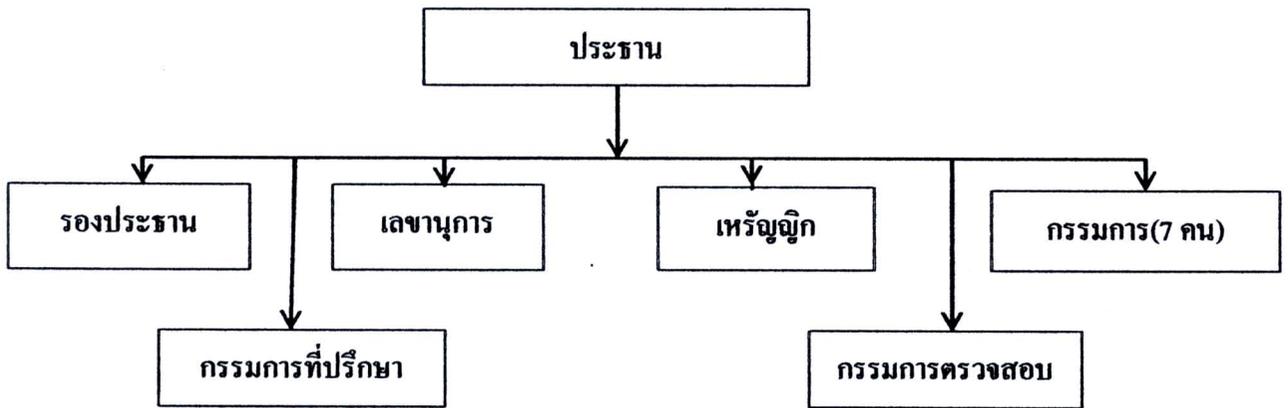
4.3.1 โครงสร้างและการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคงเจริญชัย อำเภอ สันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาโครงสร้างและการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคงเจริญชัย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จะนำเสนอใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการองค์กร ด้านระเบียบข้อบังคับ และด้านผลการดำเนินงานขององค์กร ได้ดังนี้

1) ด้านโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร

กองทุนหมู่บ้านบ้านคงเจริญชัย อาศัยศาลาเอนกประสงค์ วัดบ้านคงเจริญชัย หมู่ที่ 6 ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานที่ดำเนินการ กองทุนหมู่บ้านเริ่มก่อตั้งขึ้นครั้งแรกในปี.ศ.2544 ตามนโยบายของรัฐบาลพันตำรวจโท คร.ทักษิณ ชินวัตร โดยอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีวัตถุประสงค์เป็นแหล่งเงินทุน เพื่อจัดสรรให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และลดรายจ่าย หรือสำหรับการส่งเสริม และพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ สวัสดิการ หรือประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านด้วยวิธีการถือหุ้นและเงินฝากสัจจะ เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกและ เพื่อพัฒนาจิตใจของสมาชิกให้เป็นคนคมีศีลธรรม 4 ประการ คือ เป็นคนมีความซื่อสัตย์ เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข เป็นคนรู้จักสามัคคี

ทั้งนี้ ด้านโครงสร้างคณะกรรมการ ปัจจุบันมีคณะกรรมการทั้งหมด 13 คน ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก กรรมการ ที่ปรึกษา และกรรมการตรวจสอบ ดังรูปที่ 4.3

รูปที่ 4.3 โครงสร้างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ

2) ด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการองค์กร

(1) ประธาน

บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน ออกประกาศระเบียบหรือข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารกองทุนหมู่บ้าน พิจารณาเงินกู้ยืม ให้แก่สมาชิกหรือกองทุนหมู่บ้านอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ กำหนด

(2) รองประธาน

ทำหน้าที่แทนประธานในกรณีที่ประธานไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานหรือตามมติที่ประชุมมอบหมาย

(3) เลขานุการ

มีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุมกรรมการกองทุน เตรียมการนัดประชุมและจัดระเบียบการประชุม จัดและทำบันทึกการประชุมนตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานกองทุน จัดเก็บและดูแลรักษาเอกสารของหมู่บ้าน และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประชุมมอบหมาย

(4) เหมรัญญิก

มีหน้าที่จัดทำบัญชีรวบรวมจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน รวมทั้งจัดทำบัญชีเงินกองทุน จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายเงินกองทุน พร้อมทั้งรายงานสถานะทางบัญชีเงินกองทุนลงใน รายงานการประชุมให้สมาชิกทราบทุกครั้ง และปฏิบัติหน้าที่ตามมติที่ประชุมมอบหมาย

(5) กรรมการ

มีหน้าที่รับสมัครสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทำนิติกรรม สัญญา หรือ ดำเนินการเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุนหมู่บ้าน สํารวจ และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการ ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมครัวเรือน และวิสาหกิจชุมชน ในเขตพื้นที่หมู่บ้าน ตลอดจน ข้อมูลและการดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนอื่นๆที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไป ตามประกาศระเบียบข้อบังคับ หรือคำสั่งตามมติที่ประชุมมอบหมาย

(6) กรรมการที่ปรึกษา

มีหน้าที่ให้คำปรึกษา และแนะนำในการดำเนินกิจกรรมต่างๆภายในกองทุน

(7) กรรมการตรวจสอบ

มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับ ดูแล เงินกองทุนให้เป็นไปตามมติที่คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านกำหนด รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

3) ด้านระเบียบข้อบังคับ

(1) การสมัครเข้าเป็นสมาชิกรายใหม่ สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้จำนวน 1 คน

ต่อ 1 ครัวเรือนเท่านั้น ถ้าหากเป็นสมาชิกแล้วมีความประสงค์จะขอกู้เงิน กองทุนต้องมีอายุการเป็น สมาชิกกองทุนครบ 6 เดือน จึงจะมีสิทธิขอกู้เงินกองทุนได้

(2) สมาชิกต้องออมเงินสัจจะของกองทุนหมู่บ้าน 120 บาทต่อปี จึงจะมีสิทธิขอกู้ ได้ ซึ่งคิดเป็นหุ้นๆละ 10 บาท

(3) สมาชิกกองทุนสามารถขอกู้ได้ตามสิทธิ์รายบุคคลคือ ไม่เกินรายละ 20,000 บาท สมาชิกผู้ขอกู้เงินจัดหาผู้ค้ำประกันมาเอง 3 คน โดยคุณสมบัติผู้ค้ำประกันต้องเป็นสมาชิกของ กองทุนเท่านั้น และจะต้องไม่เป็นสามีหรือภรรยาเป็นผู้ค้ำประกัน

(4) การชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยและเงินออม ภายในวันที่ 25 ของเดือนธันวาคม
เท่านั้น

(5) การปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกกองทุนกู้ยืม มีการกู้ยืมปกติและการปล่อยกู้ฉุกเฉิน

(6) อัตราดอกเบี้ยคิด ร้อยละ 6 บาทต่อปี

(7) การนัดทำสัญญาการกู้เงินกองทุนจัดให้มีขึ้นหลังจากคณะกรรมการได้

พิจารณาพร้อมกันจากยอดเงินกู้ของสมาชิกแต่ละรายที่ขอกู้โดยเสร็จสิ้นแล้ว ผู้กู้ต้องเป็นผู้จัดหาผู้ค้ำประกันมาด้วยตัวเองพร้อมนำหลักฐานสำเนาบัตรประชาชนของผู้กู้และผู้ค้ำประกันแนบมา กับสัญญาเงินกู้

4) ด้านผลการดำเนินงานขององค์กร

กองทุนหมู่บ้านฯ บ้านคงเจริญชัย ได้ดำเนินงานมาเป็นระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2554 ถึงแม้ว่ากองทุนหมู่บ้านฯ จะประสบปัญหาการเงินในช่วง พ.ศ.2548-2551 และปัญหายังคงค้างคามาจนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการก็ได้พยายามหาวิธีแก้ไขกับปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งปรับกฎระเบียบข้อบังคับให้สอดคล้องกับคนในชุมชน ในปีพ.ศ.2553 ที่ผ่านมาจากกองทุนหมู่บ้าน มีสมาชิกทั้งหมด 110 คน มีจำนวนหุ้นทั้งหมด 1,320 หุ้นๆ ละ 10 บาท มีเงินค่าหุ้นที่สมาชิกออมทรัพย์สะสมจะทั้งหมด จำนวน 26,400 บาท เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านฯ เริ่มมีการเก็บเงินออมทรัพย์สะสมในปีพ.ศ. 2552 เป็นปีแรก ทำให้เงินออมทรัพย์มีจำนวนไม่มาก ทางกองทุนจึงไม่ได้นำเงินส่วนนี้มาให้สมาชิกกู้ จึงยังไม่มีการปันผลกำไรคืนให้แก่สมาชิก ทางกองทุนนำเงินที่ได้จากรัฐบาลและดอกเบี้ยเงินกู้ที่เคยให้สมาชิกกู้ยืมนำมาให้สมาชิกกู้ยืมเงิน จำนวน 1,122,000 บาท ทางกองทุนมีการจัดสรรผลกำไรจากดอกเบี้ยเงินกู้ของเงินทุนที่รัฐบาลมอบให้ ให้แก่สาธารณประโยชน์และเป็นค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการ ซึ่งทางกองทุนจัดสรรเงินให้แก่สาธารณประโยชน์โดยมอบให้วัดบ้านคงเจริญชัย โรงเรียนบ้านคงเจริญชัย ฯลฯ ตามความเหมาะสม เพื่อเป็นค่าบำรุงรักษาแก่สถานที่นั้น กองทุนมีเงินฝากธนาคาร 78,000 บาท และมีสินทรัพย์ทั้งหมด 1,200,000 บาท (ตารางที่ 4.19)

เฉลี่ย 1 คนต่อครัวเรือน สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านมีหนี้สิน และไม่มีหนี้สินคือ ร้อยละ 49.06 และ ร้อยละ 50.94 ตามลำดับ ผู้ที่มีหนี้สินนั้นจะมีหนี้เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นหนี้ในระบบ จากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงิน ร้อยละ 61.54 และเป็นหนี้นอกระบบ จากการกู้เงินขององค์กรการเงินชุมชน ร้อยละ 38.46 (ตารางที่ 4.20)

ข) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของคณะกรรมการ

กรรมการส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 53.85 เป็นเพศหญิงร้อยละ 46.15 ซึ่งต่างกันเล็กน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ชายมีความเป็นผู้นำมากกว่าผู้หญิง ผู้ชายจึงได้รับเลือกให้เป็นคณะกรรมการมากกว่าผู้หญิง กรรมการส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 46.15 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 30.77 คณะกรรมการมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 47 ปี คณะกรรมการส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาและอนุปริญญา ร้อยละ 53.84 รองลงมา มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 46.15 คณะกรรมการส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ ทำสวน ร้อยละ 38.46 รองลงมา มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 23.08 คณะกรรมการส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท และมีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 46.15 คณะกรรมการมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คนต่อครัวเรือน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เฉลี่ย 1 คนต่อครัวเรือน คณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านมีหนี้สิน และไม่มีหนี้สินคือ ร้อยละ 69.23 และร้อยละ 30.77 ตามลำดับ กรรมการที่มีหนี้สินนั้นจะมีหนี้เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นหนี้นอกระบบ ร้อยละ 66.67 และเป็นหนี้ในระบบ ร้อยละ 33.33 (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านบ้านคง
เจริญชัย

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.เพศ				
1.1. ชาย	11	20.75	7	53.85
1.2. หญิง	42	79.25	6	46.15
รวม	53	100	13	100
2.อายุ				
2.1. 31-40 ปี	2	3.77	4	30.77
2.2. 41-50 ปี	13	24.53	6	46.15
2.3. 51-60 ปี	26	49.06	2	15.38
2.4. อายุ 61 ปีขึ้นไป	12	22.64	1	7.69
รวม	53	100	13	100
อายุที่น้อยที่สุด (ปี)	33		49	
อายุที่มากที่สุด (ปี)	74		62	
อายุเฉลี่ย (ปี)	55		47	
3.ระดับการศึกษา				
3.1. ไม่ได้รับการศึกษา	6	11.32	0	0
3.2. ประถมศึกษา	43	81.13	6	46.15
3.3. มัธยมศึกษา/อนุปริญญา	3	5.66	7	53.84
3.4. ปริญญาโทขึ้นไป	1	1.89	0	0
รวม	53	100	13	100
4.อาชีพ				
4.1. เกษตรกร (ทำไร่,ทำนา,ทำสวน)	26	49.06	5	38.46
4.2. รับจ้างทั่วไป	21	39.62	3	23.08
4.3. ค้าขาย	1	1.89	0	0
4.4. รับราชการ/พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	0	0	2	15.38
4.5. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2	3.77	2	15.38
4.6. อื่นๆ (พ่อบ้าน,แม่บ้าน)	3	5.66	1	7.69
รวม	53	100	13	100

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	สมาชิก		กรรมกร	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
5.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
5.1. ไม่เกิน 5,000 บาท	38	71.70	6	46.15
5.2. ระหว่าง 5,001-10,000 บาท	14	26.42	6	46.15
5.3. ระหว่าง 10,001-15,000 บาท	1	1.89	1	7.69
รวม	53	100	13	100
6.จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด				
6.1. จำนวน 1-2 คน	4	7.55	3	23.08
6.2. จำนวน 3-4 คน	40	75.47	5	38.46
6.3. จำนวน 5-6 คน	8	15.09	5	38.46
6.4. ตั้งแต่ 7 คน ขึ้นไป	1	1.89	0	0
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย (คน)	4		4	
7.สัดส่วนของสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้ต่อสมาชิกทั้งหมด				
7.1. มีรายได้ทุกคน	20	37.74	1	7.69
7.2. ไม่เกินร้อยละ 40	25	47.17	5	38.46
7.3. ร้อยละ 40-70	6	11.32	6	46.15
7.4. ตั้งแต่ร้อยละ 71 ขึ้นไป	2	3.77	1	7.69
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้เฉลี่ย (คน)	1		2	
8.ภาระหนี้สิน				
8.1. ไม่มีหนี้สิน	27	50.94	4	30.77
8.2. มีหนี้สิน	26	49.06	9	69.23
-หนี้ในระบบ	(16)	(61.54)	(3)	(33.33)
-หนี้นอกระบบ	(10)	(38.46)	(6)	(66.67)
รวม	53	100	13	100

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าร้อยละของแต่ละกลุ่ม

ที่มา: จากการศึกษา

2) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคงเจริญชัย

บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคงเจริญชัย มีผลการศึกษาค้างต่อไปนี้

ก) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นกรรมการร้อยละ 83.02 ส่วนสมาชิกที่เคยเป็นกรรมการมีเพียงร้อยละ 16.98 โดยมีระยะเวลาที่เคยเป็นกรรมการเฉลี่ย 5 ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก 6-10 ปี ร้อยละ 62.26 และมีระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิก 1-5 ปี ร้อยละ 37.74 มีระยะเวลาที่เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านฯเฉลี่ย 7 ปี สมาชิกส่วนใหญ่รู้ระเบียบข้อบังคับกลุ่มร้อยละ 54.72 และมีสมาชิกที่ไม่รู้ระเบียบข้อบังคับกลุ่มร้อยละ 45.28 สมาชิกทุกคนมีจำนวนเงินออมต่อปีไม่เกิน 500 บาท มีจำนวนเงินออมต่อปีเฉลี่ย 120 บาทต่อคน สมาชิกทุกคนมีเงินออมสะสมทั้งหมดไม่เกิน 5,000 บาท และมีเงินออมสะสมทั้งหมดเฉลี่ย 240 บาทต่อคน สมาชิกทุกคนมีหุ้นทั้งหมดมากกว่า 10 หุ้น มีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 12 หุ้นต่อคน สมาชิกส่วนใหญ่กู้เงินของกองทุน ร้อยละ 73.58 ซึ่งส่วนใหญ่กู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพ ร้อยละ 56.41 รองลงมากู้เพื่อนำไปใช้จ่ายในการบริโภค ร้อยละ 25.61 สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชน ร้อยละ 98.11 สมาชิกทุกคนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเพราะทางกลุ่มไม่เคยจัดกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมของกองทุนหมู่บ้านฯทุกครั้ง ร้อยละ 92.45 (ตารางที่ 4.21)

ข) บทบาทหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ

คณะกรรมการทุกคนเคยเป็นกรรมการมาก่อน โดยมีระยะเวลาที่เคยเป็นกรรมการเฉลี่ย 4 ปี คณะกรรมการส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน 1-5 ปี ร้อยละ 84.62 รองลงมามีระยะเวลาในการเป็นกรรมการ 6-10 ปี ร้อยละ 15.38 และมีระยะเวลาที่เป็นกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯเฉลี่ย 4 ปี คณะกรรมการทุกคนมีจำนวนเงินออมต่อปีไม่เกิน 500 บาท มีจำนวนเงินออมต่อปีเฉลี่ย 120 บาทต่อคน คณะกรรมการทุกคนมีเงินออมสะสมทั้งหมดไม่เกิน 5,000 บาท และมีเงินออมสะสมทั้งหมดเฉลี่ย 240 บาทต่อคน คณะกรรมการทุกคนมีหุ้น

ทั้งหมดมากกว่า 10 หุ่น มีจำนวนหุ่นเฉลี่ย 12 หุ่นต่อคน คณะกรรมการส่วนใหญ่กู้เงินของกองทุน ร้อยละ 53.85 ซึ่งส่วนใหญ่กู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพ ร้อยละ 71.43 รองลงมาเพื่อนำไปใช้จ่ายในการบริโภค ร้อยละ 28.57 คณะกรรมการส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชน ร้อยละ 53.85 และไม่เคยเข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชนร้อยละ 46.15 คณะกรรมการทุกคนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เพราะทางกลุ่มไม่เคยจัดกิจกรรม และคณะกรรมการทุกคนเข้าร่วมประชุมของกองทุนหมู่บ้านทุกครั้ง (ตารางที่ 4.21)

ตารางที่ 4.21 บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
คงเจริญชัย

บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. ทัศนคติในการเป็นกรรมการ				
1.1. ไม่เคยเป็นกรรมการ	44	83.02	0	0
1.2. เคยเป็นกรรมการ				
- 1-5 ปี	7	13.21	12	92.31
- 6-10 ปี	2	3.77	1	7.69
ระยะเวลาที่เคยเป็นกรรมการเฉลี่ย (ปี/คน)	5		4	
2. ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก/กรรมการกองทุนหมู่บ้าน				
2.1. 1-5 ปี	20	37.74	11	84.62
2.2. 6-10 ปี	33	62.26	2	15.38
ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก/กรรมการ (ปี/คน)	7		4	
3. รู้ระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน				
3.1. ทราบ	29	54.72	13	100
3.2. ไม่ทราบ	24	45.28	0	0
4. จำนวนเงินออมต่อปี				
- ออมไม่เกิน 500 บาท	53	100	13	100
เงินออมเฉลี่ยต่อคน (บาท/เดือน)	120		120	
5. จำนวนเงินออมสะสมทั้งหมด				
- เงินออมสะสมทั้งหมดไม่เกิน 5,000 บาท	53	100	13	100
เงินออมสะสมเฉลี่ย (บาท/คน)	240		240	

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วม	สมาชิก		กรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
6.จำนวนหุ้นทั้งหมดที่มี - มากกว่า 10 หุ้น	53	100	13	100
จำนวนหุ้นเฉลี่ย (หุ้น/คน)	12		12	
7.การกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน				
7.1. ไม่ได้กู้	14	26.42	6	46.15
7.2. กู้	39	73.58	7	53.85
- ประกอบอาชีพ	(22)	(56.41)	(5)	(71.43)
- ใช้จ่ายในการบริโภค	(10)	(25.64)	(2)	(28.57)
- ใ้หนี้ในระบบ	(2)	(5.13)	(0)	(0)
- ใ้หนี้นอกระบบ	(5)	(12.82)	(0)	(0)
รวม	53	100	13	100
8.การเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับองค์การการเงินชุมชนจากหน่วยงานภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
8.1. ได้เข้ารับการฝึกอบรม	1	1.89	7	53.85
8.2. ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรม	52	98.11	6	46.15
9.การเข้าร่วมกิจกรรมที่กองทุนหมู่บ้านจัดขึ้น ไม่ได้เข้าร่วม	53	100	13	100
10.การเข้าร่วมประชุม				
10.1. เข้าร่วมประชุมครบทุกครั้ง	49	92.45	13	100
10.2. เข้าร่วมประชุมไม่ครบทุกครั้ง	4	7.55	0	0

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าร้อยละของแต่ละกลุ่ม

ที่มา: จากการศึกษา

3) การวิเคราะห์ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคงเจริญชัย

การวิเคราะห์ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคงเจริญชัยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

1.ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน

ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานประกอบด้วยตัวชี้วัด 9 ด้าน คือ ด้านคณะกรรมการ ด้านสมาชิก ด้านระเบียบข้อบังคับ ด้านที่ทำการกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ด้านระบบข้อมูล และด้านกระบวนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย ผลการศึกษามีดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงานอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 ด้านที่มีคะแนนมากที่สุด คือด้านระบบข้อมูล โดยได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน กล่าวคือ สมาชิกคิดว่า กองทุนหมู่บ้านได้มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกและทะเบียนลูกหนี้ครบถ้วนอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ด้านที่มีคะแนนรองลงมาคือด้านการบริหารจัดการ ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 กล่าวคือ กองทุนหมู่บ้านได้มีการวางแผนการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนทุกเรื่อง ด้านระเบียบข้อบังคับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 กล่าวคือ ระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเป็นที่ยอมรับในที่ประชุมมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสมาชิกปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับทุกข้ออย่างสม่ำเสมอ ด้านคณะกรรมการและด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.70 กล่าวคือ คณะกรรมการเกิดขึ้นมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ไว้อย่างชัดเจนและกรรมการเกิดขึ้นจริงปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และคณะกรรมการมีการประชุมอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง และมีการจดบันทึก รายงาน ด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี สมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง และมีการจดบันทึกการประชุม ด้านสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 กล่าวคือ สมาชิกเกิดขึ้นครั้งส่งเงินออมและคืนเงินกู้เป็นประจำทุกเดือนและตรงตามกำหนด และ สมาชิกไม่ถึงครึ่ง เพิ่มวงเงิน

ออมสะสม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.09 กล่าวคือ สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปานกลาง ด้านกระบวนการทำงานในรูปเครือข่าย การเชื่อมโยงเงินทุนหรือทรัพยากรกับกลุ่มหรือองค์กรอื่นๆ ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.57 กล่าวคือ กองทุนหมู่บ้านมีการเชื่อมโยงเงินทุนและทรัพยากรของกลุ่มกับกลุ่มออมทรัพย์ และกองทุนอื่นๆ ในชุมชน และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือด้านที่ทำการกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ สมาชิกเห็นว่าทางกลุ่มไม่มีสถานที่ดำเนินงานเป็นของตัวเองต้องอาศัยศาลาเอนกประสงค์เป็นที่ทำการชั่วคราว จึงให้คะแนนต่ำที่สุด (ตารางที่ 4.22)

ข) ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้าน ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 ซึ่งน้อยกว่าความคิดเห็นของสมาชิกเล็กน้อย โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือด้านการบริหารจัดการและด้านระบบข้อมูล โดยได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน กล่าวคือด้านการบริหารจัดการทางกองทุนหมู่บ้านมีการวางแผนการดำเนินงานและปฏิบัติตามแผนการบริหารจัดการทุกเรื่อง และกองทุนหมู่บ้านมีการจัดทำทะเบียนสมาชิกและทะเบียนลูกหนี้ครบถ้วนอย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ด้านที่มีคะแนนรองลงมา คือด้านระเบียบข้อบังคับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 กล่าวคือระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเป็นที่ยอมรับในที่ประชุมมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และ สมาชิกปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับทุกข้ออย่างสม่ำเสมอ ด้านคณะกรรมการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 กล่าวคือ คณะกรรมการเกิดขึ้นมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิก มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไว้อย่างชัดเจนและกรรมการเกิดขึ้นจริงปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และคณะกรรมการมีการประชุมอย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง และมีการจดบันทึกรายงาน ด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 กล่าวคือ สมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง และมีการจดบันทึกการประชุม ด้านสมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 กล่าวคือสมาชิกเกิดขึ้นส่งเงินออมและคืนเงินกู้เป็นประจำทุกเดือนและตรงตามกำหนด และ สมาชิกทั้งหมดส่งเงินออมสะสมเท่าเดิม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมตามแผนการดำเนินงานของกลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.85 กล่าวคือ สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปานกลาง และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุด

คือด้านที่ทำการกลุ่ม และด้านกระบวนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ ด้านที่ทำการกลุ่ม คณะกรรมการเห็นว่าทางกองทุนหมู่บ้านฯ ไม่มีสถานที่ดำเนินงานเป็นของตัวเอง ต้องอาศัยศาลาเอนกประสงค์เป็นที่ทำการชั่วคราว และคณะกรรมการเห็นว่าทางกองทุนหมู่บ้านฯ มีการเชื่อมโยงเงินทุนหรือทรัพยากรของกลุ่มกับกลุ่มออมทรัพย์ และกองทุนอื่นๆ ในชุมชน (ตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านบ้านคงเจริญชัยด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุน

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1. คณะกรรมการ	2.70	ดี	2.82	ดี
1.1. การได้มาของคณะกรรมการ	2.83	ดี	3.00	ดี
1.2. บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ	2.98	ดี	3.00	ดี
1.3. การประชุมคณะกรรมการ	2.28	พอใช้	2.46	พอใช้
2. สมาชิก	2.50	พอใช้	2.46	พอใช้
2.1. การส่งเงินสะสมทรัพย์	2.83	ดี	3.00	ดี
2.2. การส่งคืนเงินกู้	2.75	ดี	3.00	ดี
2.3. การเพิ่มวงเงินสัจจะสะสมในแต่ละปี	1.92	พอใช้	1.38	ต่ำ
3. ระเบียบข้อบังคับ	2.75	ดี	2.92	ดี
3.1. ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	2.66	ดี	3.00	ดี
3.2. การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ	2.83	ดี	2.85	ดี
4. ที่ทำการกลุ่ม	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
5. การบริหารจัดการ	2.89	ดี	3.00	ดี
6. การมีส่วนร่วมของสมาชิก	2.09	พอใช้	1.85	พอใช้
7. การประชุมใหญ่สามัญประจำปี	2.70	ดี	2.62	ดี
8. ระบบข้อมูล(ทะเบียนสมาชิก,ทะเบียนลูกหนี้)	3.00	ดี	3.00	ดี
9. กระบวนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย	1.57	พอใช้	1.00	ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.45	พอใช้	2.44	พอใช้

ที่มา: จากการศึกษา

2.ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร

ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรประกอบด้วยตัวชี้วัด 6 ด้าน คือ ด้านความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน ด้านการจัดทำบัญชี ด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงิน ด้านการรายงานสถานะทางการเงิน ด้านความโปร่งใส และด้านความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน ผลการศึกษามีดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.07 ด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือด้านความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน และด้านการจัดทำบัญชี ซึ่งได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน กล่าวคือ สมาชิกคิดว่าทางกองทุนหมู่บ้านมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน สรุปการรับ-จ่ายเงินเป็นประจำอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และทางกองทุนหมู่บ้านมีการจัดทำบัญชีเงินสครับ-จ่าย จัดทำงบกำไร-ขาดทุน และงบดุล อย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักบัญชีและเป็นปัจจุบัน แต่จากที่ได้ศึกษาการทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านพบว่าการทำบัญชีของกลุ่มนั้นยังไม่ถูกต้องตามหลักบัญชี ด้านที่มีคะแนนรองลงมาคือ ด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงิน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.21 กล่าวคือ กองทุนหมู่บ้านมีการนำเงินไปฝากกับธนาคารเป็นบางเดือน ด้านการรายงานสถานะทางการเงิน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 กล่าวคือ กองทุนหมู่บ้านมีการรายงานการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบปีละ 1 ครั้ง ด้านความโปร่งใส การตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงินต่างๆของกลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.53 กล่าวคือ มีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานการเงินต่างๆของกลุ่ม โดยคณะกรรมการกลุ่มปีละ 3-5 ครั้ง และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือด้านความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน การนำเงินทุนไปลงทุนดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆ ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่าทางกองทุนหมู่บ้านทำหน้าที่ให้เงินกู้แก่สมาชิกเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการนำเงินไปลงทุนในกิจกรรมอื่นๆ (ตารางที่ 4.23)

ข) ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ซึ่งมีคะแนนมากกว่าสมาชิกเล็กน้อย และด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือด้านความมีวินัย

ทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน และด้านการจัดทำบัญชี ซึ่งได้คะแนนเต็ม 3 คะแนน กล่าวคือ ทางกองทุนหมู่บ้านมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงิน สรุปการรับการจ่ายเงินเป็น ประจำอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และมีการจัดทำบัญชีเงินสครับ-จ่าย จัดทำงบกำไร-ขาดทุน และงบดุล อย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักบัญชีและเป็นปัจจุบัน แต่จากที่ได้ศึกษาการทำบัญชีของ กองทุนหมู่บ้านพบว่าการทำบัญชีของกลุ่มนั้นยังไม่ถูกต้องตามหลักบัญชี ด้านที่มีคะแนน รองลงมาคือ ด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงิน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 กล่าวคือ มีการนำเงิน ไปฝากกับธนาคารเป็นบางเดือน ด้านความโปร่งใส การตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงิน ต่างๆของกลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 กล่าวคือ มีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานการเงิน ต่างๆของกลุ่มโดยคณะกรรมการกลุ่มปีละ 3-5 ครั้ง ด้านการรายงานสถานะทางการเงิน ได้คะแนน เฉลี่ยเท่ากับ 2.15 กล่าวคือ กองทุนหมู่บ้านมีการรายงานการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบปี ละ 1 ครั้ง และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือด้านความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน การ นำเงินทุนไปลงทุนดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆ ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ ทางกองทุน หมู่บ้านทำหน้าที่ให้เงินกู้แก่สมาชิกเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการนำเงินไปลงทุนในกิจกรรมอื่นๆ (ตารางที่ 4.23)

ตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านบ้านคงเจริญชัยด้านการบริหารเงินทุน และทรัพยากรตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุน

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.ความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน	3.00	ดี	3.00	ดี
2.การจัดทำบัญชี	3.00	ดี	3.00	ดี
3.การฝากเงินกับสถาบันการเงิน	2.21	พอใช้	2.38	พอใช้
4.การรายงานสถานะทางการเงิน	1.70	พอใช้	2.15	พอใช้
5.ความโปร่งใส	1.53	พอใช้	2.31	พอใช้
6.ความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.07	พอใช้	2.31	พอใช้

ที่มา: จากการศึกษา

3.ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่คณะกรรมการ ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่สมาชิก และด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม มีผลการศึกษาดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่าศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านฯ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรอยู่ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.17 โดยด้านที่มีคะแนนสูงที่สุด คือด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.02 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่ากองทุนหมู่บ้านฯมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการลด ละ เลิก อบายมุข ประหยัดคอกออม แต่ไม่มีการส่งเสริมตามแนวพระราชบัญญัติเศรษฐกิจพอเพียง ด้านที่มีคะแนนรองลงมา คือด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่สมาชิก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.06 กล่าวคือ สมาชิกได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาคูงานเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ 3 ปีต่อ 1 ครั้ง สมาชิกได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการประกอบอาชีพเฉพาะสมาชิกกลุ่มเดียวกัน ไม่มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่คณะกรรมการ ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ สมาชิกคิดว่าคณะกรรมการเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาคุณาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินทุนเพียงปีละ 1 ครั้ง คิดว่าคณะกรรมการเคยเข้าร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด หลักการ วิธีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนกับองค์กรภายนอกปีละ 1 ครั้ง และคิดว่าคณะกรรมการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม กองทุนหรือเครือข่ายอื่นๆปีละ 1-2 ครั้ง แต่ไม่ได้นำความรู้มาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่ม (ตารางที่ 4.24)

ข) ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้าน ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรอยู่ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.36 โดยด้านที่มีคะแนนสูงที่สุด คือด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 กล่าวคือ ทางกองทุนหมู่บ้านฯมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมตามแนวพระราชบัญญัติเศรษฐกิจพอเพียงในระดับครัวเรือนหรือระดับชุมชน ด้านที่มีคะแนนรองลงมา คือด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่คณะกรรมการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.33 กล่าวคือ คณะกรรมการเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาคุณาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินทุนเพียงปีละครั้ง

คณะกรรมการเคยเข้าร่วมแลกเปลี่ยนแนวคิด หลักการ วิธีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนกับองค์กรภายนอกปีละ 1 ครั้ง คณะกรรมการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม กองทุนหรือเครือข่ายอื่นๆปีละ 1-2 ครั้ง และด้านที่มีคะแนนต่ำที่สุด คือด้านการพัฒนาความรู้และศักยภาพแก่สมาชิก ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง 1 กล่าวคือ คณะกรรมการเห็นว่าสมาชิกได้รับการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ 3 ปีต่อ 1 ครั้ง มีสมาชิกได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพเฉพาะสมาชิกกลุ่มเดียวกัน และทางกองทุนไม่มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม (ตารางที่ 4.24)

ตารางที่ 4.24 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านบ้านคงเจริญชัยด้านการพัฒนาชีวิต

ความสามารถขององค์กรตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุน

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.การพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่คณะกรรมการ	1.00	ต่ำ	1.33	ต่ำ
1.1.การเข้ารับการอบรม/สัมมนาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินทุน	1.00	ต่ำ	1.46	ต่ำ
1.2.การแลกเปลี่ยนแนวคิด หลักการ วิธีการ-ดำเนินงานพัฒนาชุมชนกับองค์กรภายนอก	1.00	ต่ำ	1.38	ต่ำ
1.3.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม เครือข่ายอื่น/ กองทุนอื่นๆ	1.00	ต่ำ	1.15	ต่ำ
2.การพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่สมาชิก	1.06	ต่ำ	1.00	ต่ำ
2.1.การจัดฝึกอบรม ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพแก่สมาชิก	1.19	ต่ำ	1.00	ต่ำ
2.2.จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการประกอบอาชีพและวิสาหกิจชุมชน	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
2.3.ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพเสริม	1.00	ต่ำ	1.00	ต่ำ
3.การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม				
การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลด้านแก้ไขปัญหาความยากจน	2.02	พอใช้	2.54	ดี
คะแนนเฉลี่ยรวม	1.17	ต่ำ	1.36	ต่ำ

ที่มา: จากการศึกษา

4.ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ด้าน คือ ด้านการจัดสรรผลประโยชน์ และด้านการจัดสวัสดิการ มีผลการศึกษาดังนี้

ก) ความคิดเห็นของสมาชิกพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านฯ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 ด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือด้านการจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 กล่าวคือ สมาชิกเห็นว่าทางกองทุนหมู่บ้านฯยังไม่มีการปันผลกำไรเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก แต่มีการเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงาน และเก็บไว้เป็นทุนในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและชุมชน ด้านที่มีคะแนนรองลงมาคือด้านการจัดสวัสดิการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 กล่าวคือสมาชิกคิดว่าทางกองทุนมีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกอย่างน้อย 2 อย่าง มีการจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนด้วย และมีการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกได้อย่างทั่วถึง (ตารางที่ 4.25)

ข)ความคิดเห็นของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านฯ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 โดยด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือด้านการจัดสวัสดิการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 กล่าวคือกองทุนหมู่บ้านฯมีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกจำนวน 3 อย่างขึ้นไป และมีการจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชน สมาชิกและครัวเรือนที่ยากจน หรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนอย่างทั่วถึง และด้านที่มีคะแนนรองลงมาคือด้านการจัดสรรผลประโยชน์ ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 กล่าวคือ กองทุนหมู่บ้านฯยังไม่มีการปันผลกำไรเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก แต่มีการเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงาน (ตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านบ้านคงเจริญชัยด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุน

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1. การจัดสรรผลประโยชน์	2.85	ดี	2.38	พอใช้
2. การจัดสวัสดิการ	2.33	พอใช้	2.62	ดี
1.1. การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน	2.17	พอใช้	2.31	พอใช้
1.2. ความทั่วถึงของการจัดสวัสดิการ	2.49	พอใช้	2.92	ดี
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.50	พอใช้	2.54	ดี

ที่มา: จากการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคงเจริญชัยทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของสมาชิก มีศักยภาพระดับพอใช้ โดยคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 2.05 ซึ่งด้านที่มีศักยภาพระดับพอใช้ คือ ด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน ด้านการบริหารเงินทุน และทรัพยากร และด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน และด้านที่มีศักยภาพระดับต่ำคือ ด้าน การพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

ส่วนศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคงเจริญชัยทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ มีศักยภาพระดับพอใช้ โดยคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 2.16 ซึ่งด้านที่คณะกรรมการมีศักยภาพระดับดี ต่างจากสมาชิกที่มีศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้คือ ด้าน ผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ด้านที่มีศักยภาพระดับพอใช้ คือ ด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน และด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร และด้านที่มีศักยภาพระดับต่ำคือ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

สรุปได้ว่าศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านบ้านคงเจริญชัยตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการแล้ว กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีคะแนนรวมเฉลี่ยของสมาชิกและกรรมการเท่ากับ 2.11 (ตารางที่ 4.26)

ตารางที่ 4.26 สรุปผลการวิเคราะห์ทัศนคติของกองทุนหมู่บ้านบ้านคงเจริญชัยตามความคิดเห็น
ของสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุน

ตัวชี้วัด	ความคิดเห็นของสมาชิก		ความคิดเห็นของกรรมการ	
	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล	คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน	2.45	พอใช้	2.44	พอใช้
2.ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร	2.07	พอใช้	2.31	พอใช้
3.ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร	1.17	ต่ำ	1.36	ต่ำ
4.ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	2.50	พอใช้	2.54	ดี
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.05	พอใช้	2.16	พอใช้
คะแนนเฉลี่ยของสมาชิกและกรรมการ	2.11		ระดับพอใช้	

ที่มา: จากการศึกษา

4) ปัญหาและอุปสรรคของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคงเจริญชัย

ปัญหาและอุปสรรคของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านคงเจริญชัย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคณะกรรมการ ด้านสมาชิก และด้านการดำเนินงาน จากการศึกษาพบว่า

ก) ตามความคิดเห็นของสมาชิก กลุ่มตัวอย่าง (1)ด้านคณะกรรมการ มีความเห็นว่า คณะกรรมการบางคนไม่ปฏิบัติงานตามที่ร้อยละ 13.21 คณะกรรมการไม่ทราบกฎระเบียบของกลุ่มร้อยละ 11.32 คณะกรรมการขาดการประสานงานกันเองร้อยละ 3.77 เห็นว่าคณะกรรมการไม่ถ่ายทอดความรู้และข่าวสารให้แก่สมาชิก และเห็นว่าคณะกรรมการไม่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม มีจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 1.89 (2)ด้านสมาชิก มีความเห็นว่า สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจร้อยละ 22.64 มีสมาชิกไม่เข้าใจในระบบของกระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม เห็นว่ามีสมาชิกส่งเงินออมและชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามกำหนด และเห็นว่าสมาชิกไม่เข้าประชุมทำให้ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูล จำนวนเท่ากัน ร้อยละ 16.98 และเห็นว่าสมาชิกที่ไม่ให้ความสนใจกองทุนหมู่บ้านฯ ร้อยละ 15.1 (3)ด้านการดำเนินงาน มีความเห็นว่า ทางกลุ่มไม่ได้ใช้หลักประชาธิปไตยในการประชุมหรือในการดำเนินงานร้อยละ 11.32 และเห็นว่าบุคลากรไม่ได้รับการฝึกอบรมจึงขาดการพัฒนาคุณภาพร้อยละ 9.43

ข) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ (1)ด้านคณะกรรมการ มีความเห็นว่า คณะกรรมการขาดการประสานงานกันเอง ร้อยละ 30.77 และคณะกรรมการไม่ถ่ายทอดความรู้ และข่าวสารให้แก่สมาชิกร้อยละ 7.69 (2)ด้านสมาชิก มีความเห็นว่า มีสมาชิกไม่เข้าประชุมทำให้ ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูล และเห็นว่ามีสมาชิกที่ไม่ให้ความสนใจกองทุนหมู่บ้าน จำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 30.77 สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือคัดค้านใจร้อยละ 23.08 เห็นว่ามี สมาชิกส่งเงินออมและชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามกำหนด ร้อยละ 15.38 และมีสมาชิกไม่เข้าใจใน ระบบของกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มร้อยละ 7.69 (3)ด้านการดำเนินงาน มีความเห็นว่า ระบบบัญชียังมีข้อบกพร่อง และเห็นว่าบุคลากรไม่ได้รับการฝึกอบรมจึงขาดการพัฒนาคุณภาพ จำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 7.69 (ตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.27 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบ้านคงเจริญชัยตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุน

ปัญหาและอุปสรรค	ความคิดเห็นสมาชิก		ความคิดเห็นกรรมการ	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.ด้านคณะกรรมการ				
1.1. คณะกรรมการความไม่ทราบกฎระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์ฯ กองทุนหมู่บ้าน	6	11.32	0	0
1.2. คณะกรรมการบางคนไม่ได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่	7	13.21	0	0
1.3. คณะกรรมการขาดการประสานงานกันเอง	2	3.77	4	30.77
1.4. คณะกรรมการ ไม่ถ่ายทอดความรู้และข่าวสารให้แก่สมาชิก	1	1.89	1	7.69
1.5. คณะกรรมการ ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม	1	1.89	0	0
2. ด้านสมาชิก				
2.1. สมาชิกไม่เข้าใจในระบบของกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ กองทุนหมู่บ้าน	9	16.98	1	7.69
2.2. สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจ	12	22.64	3	23.08
2.3. สมาชิกส่งเงินออม และชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงตามกำหนด	9	16.98	2	15.38
2.4. สมาชิกไม่เข้าประชุม ทำให้ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูล	9	16.98	4	30.77
2.5. สมาชิกไม่ให้ความสนใจกลุ่มออมทรัพย์ฯ กองทุนหมู่บ้าน	8	15.10	4	30.77
3.ด้านการดำเนินงาน				
3.1. ไม่ใช้หลักประชาธิปไตยในการประชุม ดำเนินงาน	6	11.32	0	0
3.2. ระบบบัญชีมีข้อบกพร่อง	0	0	1	7.69
3.3. บุคลากรไม่ได้รับการฝึกอบรม จึงขาดการพัฒนาคุณภาพ	5	9.43	1	7.69

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการศึกษา

4.4 สรุปศักยภาพขององค์กรการเงินชุมชนบ้านคงเจริญชัยทั้ง 3 แห่ง

จากการวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรการเงินชุมชนบ้านคงเจริญชัย ทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์สี่จจะ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน และกองทุนหมู่บ้าน พบว่าองค์กรการเงินชุมชนทั้ง 3 แห่ง มีศักยภาพอยู่ในระดับพอใช้ โดยด้านที่องค์กรการเงินชุมชนบ้านคงเจริญชัยมีศักยภาพระดับดี ทั้ง 3 แห่ง คือด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน กลุ่มออมทรัพย์สี่จจะ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน และ

กองทุนหมู่บ้าน มีคะแนนเฉลี่ยรวมของสมาชิกและคณะกรรมการ เท่ากับ 2.88 2.80 และ 2.52 ตามลำดับ กล่าวคือ ทุกกลุ่มมีการปันผลเฉลี่ยคืนให้กับสมาชิกและเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงานกลุ่มและเก็บไว้เป็นทุนในการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกมีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกและชุมชน ตลอดจนผู้ค้ำยโอกาสในชุมชนอย่างทั่วถึง จึงทำให้ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับดี

ด้านที่มีศักยภาพระดับต่ำ ทั้ง 3 แห่ง คือด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร กลุ่มออมทรัพย์สัจจะ กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน และกองทุนหมู่บ้าน มีคะแนนเฉลี่ยรวมของสมาชิกและคณะกรรมการ เท่ากับ 1.15 1.03 และ 1.27 ตามลำดับ กล่าวคือคณะกรรมการและสมาชิกของทั้ง 3 แห่ง ขาดการพัฒนาความรู้และศักยภาพ ทำให้ศักยภาพด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรการเงินชุมชนทั้ง 3 แห่ง อยู่ในระดับต่ำ (ตารางที่ 4.28)

ตารางที่ 4.28 สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพขององค์กรการเงินชุมชนบ้านคงเจริญชัย ตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการทั้ง 3 แห่ง

ตัวชี้วัด	กลุ่มออมทรัพย์สัจจะ		กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน		กองทุนหมู่บ้านฯ	
	สมาชิก	กรรมการ	สมาชิก	กรรมการ	สมาชิก	กรรมการ
1.ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน	2.53 (ดี)	2.54 (ดี)	2.32 (พอใช้)	2.38 (พอใช้)	2.45 (พอใช้)	2.44 (พอใช้)
2.ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร	2.20 (พอใช้)	2.24 (พอใช้)	2.23 (พอใช้)	2.29 (พอใช้)	2.07 (พอใช้)	2.31 (พอใช้)
3.ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร	1.19 (ต่ำ)	1.10 (ต่ำ)	1.06 (ต่ำ)	1.00 (ต่ำ)	1.17 (ต่ำ)	1.36 (ต่ำ)
4.ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	2.75 (ดี)	3.00 (ดี)	2.59 (ดี)	3.00 (ดี)	2.50 (พอใช้)	2.54 (ดี)
คะแนนเฉลี่ยรวม	2.17 (พอใช้)	2.22 (พอใช้)	2.05 (พอใช้)	2.17 (พอใช้)	2.05 (พอใช้)	2.16 (พอใช้)

ที่มา: จากการศึกษา

4.5 การเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านฯบ้านคงเจริญชัยตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯบ้านคงเจริญชัย ปีพ.ศ. 2553

หัวข้อนี้เป็นการเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านฯบ้านคงเจริญชัยตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับตามความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มตัวอย่างและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯบ้านคงเจริญชัย ทั้งนี้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทำการประเมินศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านฯบ้านคงเจริญชัย เนื่องจากในช่วงที่พัฒนาชุมชนเข้ามาประเมินศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านคงเจริญชัย ข้อมูลทางการเงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้รวมเข้ากับกองทุนหมู่บ้านฯ ผลการศึกษามีดังนี้

1)ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 9 ข้อ โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับพอใช้ เช่นเดียวกับสมาชิกกลุ่มตัวอย่างและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯที่ให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับพอใช้ โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับสมาชิกกลุ่มตัวอย่างและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน 5 ข้อ คือ 1)คณะกรรมการ(ระดับดี) 2)ด้านที่ทำการกลุ่ม(ระดับต่ำ) 3)ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก(ระดับพอใช้) 4)ด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี(ระดับดี) 5)ด้านกระบวนการทำงานในรูปเครือข่าย(ระดับพอใช้) แต่ข้อที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกันมี 4 ข้อ เรียงตามการให้คะแนนของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับการให้คะแนนของสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯ คือ 1)ด้านสมาชิก(ระดับต่ำ/ระดับพอใช้) 2)ด้านระเบียบข้อบังคับ(ระดับพอใช้/ระดับดี) 3)ด้านการบริหารจัดการ(ระดับพอใช้/ระดับดี) 4)ด้านทะเบียนข้อมูล(ระดับต่ำ/ระดับดี) โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนนทั้ง 4 ข้อนี้น้อยกว่าสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯ

2)ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ประกอบด้วยตัวชี้วัด 6 ข้อ โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับพอใช้ เช่นเดียวกับสมาชิกกลุ่มตัวอย่างและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯที่ให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับพอใช้ โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับสมาชิกกลุ่มตัวอย่างและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน 2 ข้อ

คือ 1)ด้านการรายงานสถานะทางการเงิน(ระดับพอใช้) 2)ด้านความโปร่งใส(ระดับพอใช้) แต่ข้อที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกันมี 4 ข้อ เรียงตามการให้คะแนนของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับให้คะแนนของสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯ คือ 1)ด้านความมีวินัยทางการบริหารเงิน และการควบคุมการเงิน(ระดับพอใช้/ระดับดี) 2)ด้านการจัดทำบัญชี(ระดับต่ำ/ระดับดี) 3)ด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงิน(ระดับต่ำ/ระดับพอใช้) 4)ด้านความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงิน(ระดับพอใช้/ระดับต่ำ)โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนนทั้ง 4 ข้อนี้น้อยกว่าสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯ

3)ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ข้อ โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับต่ำ เช่นเดียวกับสมาชิกกลุ่มตัวอย่างและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯที่ให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับต่ำ โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับสมาชิกกลุ่มตัวอย่างและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน 2 ข้อ คือ 1)ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่คณะกรรมการ(ระดับต่ำ) และ2)ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่สมาชิก(ระดับต่ำ) แต่ข้อที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกันมี 1 ข้อ เรียงตามการให้คะแนนของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับการให้คะแนนของสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯ คือ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม(ระดับดี/ระดับพอใช้)โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนนข้อนี้มากกว่าสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯ

4)ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ข้อ โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับพอใช้ แต่สมาชิกกลุ่มตัวอย่างและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯที่ให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับดี โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับสมาชิกกลุ่มตัวอย่างและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ ด้านการจัดสรรผลประโยชน์(ระดับดี) แต่ข้อที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกันคือ ด้านการจัดสวัสดิการ(ระดับพอใช้/ระดับดี) เรียงตามการให้คะแนนของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับการให้คะแนนของสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯโดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนน ข้อนี้น้อยกว่าสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯ

สรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนนศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านฯ ในระดับต่ำหรือระดับปรับปรุง ส่วนสมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯ ให้คะแนนศักยภาพของกองทุนในระดับพอใช้ ซึ่งมากกว่าที่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทำการประเมิน เนื่องจากสมาชิกและคณะกรรมการให้คะแนนมากกว่าที่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทำการประเมิน เช่น ด้านทะเบียนข้อมูล เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับต่ำหรือระดับปรับปรุง แต่สมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯ ให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับดี เพราะในช่วงที่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเข้าทำการประเมินทางกองทุนยังไม่มีการทำทะเบียนข้อมูลสมาชิกและลูกหนี้ของกลุ่มที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน แต่ภายหลังเมื่อทางกองทุนเปลี่ยนคณะกรรมการใหม่ก็ได้มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลของสมาชิกและลูกหนี้ ให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ด้านการจัดทำบัญชี เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับต่ำหรือระดับปรับปรุง แต่สมาชิกและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านฯ ให้คะแนนศักยภาพด้านนี้ในระดับดี เพราะในช่วงที่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเข้าทำการประเมินทางกองทุนยังไม่มีการจัดบัญชีอย่างถูกต้อง ตามหลักทางบัญชี แต่ภายหลังทางคณะกรรมการของกองทุน ได้มีการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง แต่ยังคงไม่ถูกต้องตามหลักทางบัญชีอย่างที่สมาชิกและคณะกรรมการให้คะแนนไว้ (ตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.29 เปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนกับตามความคิดเห็นของสมาชิกและคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน บ้านคงเจริญชัย

ตัวชี้วัด	สำนักงานพัฒนาชุมชน ¹	สมาชิกและคณะกรรมการ ²
1.ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน	พอใช้	พอใช้
1.1. ด้านคณะกรรมการ	ดี	ดี
1.2. ด้านสมาชิก	ต่ำปรับปรุง	พอใช้
1.3. ด้านระเบียบข้อบังคับ	พอใช้	ดี
1.4. ด้านที่ทำการกลุ่ม	ต่ำปรับปรุง	ต่ำ
1.5. ด้านการบริหารจัดการ	พอใช้	ดี
1.6. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	พอใช้	พอใช้
1.7. ด้านการประชุมใหญ่สามัญประจำปี	ดี	ดี
1.8. ด้านทะเบียนข้อมูล	ต่ำปรับปรุง	ดี
1.9. กระบวนการทำงานในรูปแบบเครือข่าย	พอใช้	พอใช้

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สำนักงานพัฒนา ชุมชน ¹	สมาชิกและ คณะกรรมการ ²
2.ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร	พอใช้	พอใช้
2.1. ด้านความมีวินัยทางการบริหารเงินทุนและการควบคุมการเงิน	พอใช้	ดี
2.2. ด้านการจัดทำบัญชี	ต่ำ/ปรับปรุง	ดี
2.3. ด้านการฝากเงินกับสถาบันการเงิน	ต่ำ/ปรับปรุง	พอใช้
2.4. ด้านการรายงานสถานะทางการเงิน	พอใช้	พอใช้
2.5. ด้านความโปร่งใส	พอใช้	พอใช้
2.6. ความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุน	พอใช้	ต่ำ
3.ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร	ต่ำ/ปรับปรุง	ต่ำ
3.1. ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่คณะกรรมการ	ต่ำ/ปรับปรุง	ต่ำ
3.2. ด้านการพัฒนาความรู้ศักยภาพแก่สมาชิก	ต่ำ/ปรับปรุง	ต่ำ
3.3. การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม	ดี	พอใช้
4.ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน	พอใช้	ดี
4.1. ด้านการจัดสรรผลประโยชน์	ดี	ดี
4.2. ด้านการจัดสวัสดิการ	พอใช้	ดี
ระดับศักยภาพ	ต่ำ/ปรับปรุง	พอใช้

ที่มา: ¹ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสันทราย, 2553

² จากการศึกษา